

3.

Stockholms kommunalstyrelse

och i samband därmed stående institutioner.

SF.

Stockholms stadsfullmäktige och i närmaste samband därmed stående institutioner.

Ursprungligen utövades huvudstadens kommunalstyrelse omedelbart av regeringen och dess representanter. Den egentliga självstyrelsen tilldelades efter hand magistraten, det vill säga borgmästare och råd. Såsom stadens och borgerskapets förman förde överståthållaren alltifrån år 1634, då hans ämbete tillkom, ordet inom detta råd. Vid sidan av borgmästare och råd fortgick från äldre tider borgerskapets inflytande på stadens styrelse dels genom ärendens omedelbara handläggning, dels och huvudsakligen genom de under medeltiden tillkomna borgerskapets äldste, vilka till en början voro 48 och sedermera 50 till antalet, varav benämningen borgerskapets femtio äldste. De tillkommo endast såsom en rådgivande församling och innehade även denna ställning enligt 1672 års förordning angående Stockholms stads styrelse; först år 1772 erhöles de under egna ordförande (tvenne alternerande) beslutanderätt jämte magistratens ledamöter. Det var dock endast vad man sedermera benämnt drätselärenden i in-skränkt mening, som voro föremål för nu om-förmälde självstyrelse, i vilken den år 1813 in-rättade drätselkommissionen (se nedan) seder-mera fick del.

Fördelningen på de skattskyldiga invånarna av de prestationer och avgifter, de hade att ut-göra, gav från slutet av 1600-talet upphov till den ena kommunala institutionen efter den andra.

År 1688 tillkommo deputerade för inkvarteringsverket, sedermera benämnda inkvarteringskommissionen, ursprungligen bestående av magistratspersoner och borgare samt, sedan även andra hushållare blivit skyldiga att deltaga i inkvarteringen, jämväl av represen-tanter från dem. Denna myndighet hade att upphära samt redogöra för inkvarteringslagen samt ombesörja inkvarteringen in natura.

För taxering av den borgerliga inkvarterings-avgiften inrättades år 1710 borgerskapets bemedlingskommission, och 1720 fick denna kommission befattningen med andra borgerliga utskylder. Den valdes av de femtio äldste och äger fortfarande bestånd för förvaltning av borgerskapets enskilda fonder.

Brandvaktskasseadministrationen, sammansatt, under överståthållaren såsom ord-förande, av två magistratspersoner och tio hus-

ägare, tillkommen år 1788, hade att bestrida och bekosta nattbevakningen till år 1850, då detta bestyr övertogs av polisen.

Under år 1767 synas børsbyggnadsdepu-terade hava börjat sin verksamhet. I deras ställe trädde år 1781 kommitterade över børs- och brobyggnader. Efter underhand-lingar med den år 1813 inrättade drätselkommis-sionen fingo de år 1815 området för sin verksamhet utvidgat och erhöles då benämningen kom-mitterade över børs-, bro- och hamn-byggnader. De bestodo av överståthållaren såsom ordförande, två av honom utsedda magi-stratspersoner samt bemedlingskommissionens ledamöter. Kommitterades bestyr övertogs år 1846 av drätselkommissionen.

Det första steget till magistratens och borger-skapets äldstes befriande från bestyret med kom-munens förvaltning togs år 1813, då den förut omnämnda drätselkommissionen inrättades. Såsom ordförande i detta nya verk insattes överståthållaren; bisittare blevo fyra magistrats-personer, utsedda av magistraten, och sex borgare av olika kategorier, valda av borgerskapets äldste. Drätselkommissionen hade att i första hand för-valta stadens fastigheter och övriga tillhörigheter samt omhändervärd de inkomster, som voro enligt stat anslagna till utgifter för rådhusrätten, kronouppbördsverket m. fl. administrativa eller kommunala inrättningar. Kommissionen var dock icke den högsta myndigheten, utan vissa ärenden skulle hänvisas till magistraten och de femtio äldste.

För debitering, uppbörd och redovisning av båtsmansvakansavgiften inrättades på grund av 1839 års fördelning av städernas båtsmanshåll och kungl. resolutionen den 14 november 1842 båtsmanshållskommissionen med sju per-soner, valda av borgare och fastighetsägare såsom båtsmanshållsskyldiga.

Från att hava varit bestyr, utförda av hus- och tomtägarna, övergingo gatuläggningen och gatubelysningen, till en början var för sig, till att bli va på sockenstämmogrunder byggda, för hela staden gemensamma angelägenheter. År 1845 inrättades för gatuläggningen och år 1850 för gatubelysningen särskilda förvaltningar, vilka med år 1861 sammanslogos till gatu-lägnings- och lyshållningstyrelsen, bestående av nio ledamöter, av vilka en utsågs

av överintendentensämbetet och de övriga av sockenstämmönämnden.

För den år 1856 beslutade vattenledningen inrättades en överstyrelse med överståthållaren såsom ordförande och 24 av de territoriella församlingarna valda ledamöter.

Den centrala delen av sjukvårds- och fattigvårdsförvaltningen utövades av en magistratsens avdelning till år 1807, då den för kortare tid överflyttades till en av representanter för varjehanda stats- och kommunalinstitutioner sammansatt talrik direktion med en serafimerriddare såsom ordförande och överståthållaren såsom vice ordförande. Ändring i direktionens sammansättning skedde genom kungl. brevet den 3 juli 1811, varjämte genom kungl. brevet den 18 mars 1812 denna överstyrelsens omedelbara befattning med dithörande ärenden överflyttades till församlingsstyrelser. En återgång i huvudsakliga delar till ärendenas koncentring hos 1811 års direktion påbjöds åter genom kungl. brevet den 8 november 1813.

I stället för omförmälda direktion trädde enligt kungl. stadgan angående fattigvården i Stockholms stad stadsnämnden den 1 april 1843 såsom centralstyrelse för hälso- och fattigvårdsärenden. I denna var överståthållaren ordförande, pastor primarius, polismästaren och förste stadsläkaren ständiga ledamöter samt 21 valda ledamöter, som utsågos, en av och inom konsistorium, en av och inom magistraten, två från var och en av de åtta församlingarnämnderna, en av allmänna barnhusets, en av Danviks hospitals och en av prins Carls inrättnings direktion.

Med hänsyn till kolerafarsotens första uppträdande i Europa inrättades för denna del av hälsovården den allmänna sundhetskommittén, som verkade åren 1831—1840. Av enahanda anledning och för samma ändamål bildades år 1847 allmänna sundhetsnämnden, som huvudsakligen nominellt kvarstod till tiden för stadsfullmäktiges tillkomst. Den bestod av ledamöter, utsedda vid sockenstämmorna. Ordet fördes av överståthållaren eller den han förordnade i sitt ställe.

En verksam del i styrelsen av åtskilliga huvudstadens angelägenheter (byggnadsväsendet, strandregleringar, allmänna säkerheten, torghandeln, mångleriväsendet, religions-, sjuk- och fattigvård samt brandförsäkringsväsendet) tog den år 1724 av kungl. maj: förordnade kungl. politie- och brandkommissionen. Denna ett stycke mot slutet av 1700-talet fungerande myndighet bestod av tolv, de flesta höga, statsämbetsmän (tre riksråd, justitiekansleren, en generalmajor, ett kansliråd, en vicepresident, fyra kollegieråd, en assessor) och två rådmän.

Med år 1862 gjordes enligt kungl. resolutionen den 27 september 1861 huvudstadens folkskoleväsende till en stadens gemensamma angelägenhet, som, intill dess stadsfullmäktige övertog detsamma, lydde under överstyrel-

sen för stadens folkskolor, sammansatt av en ordförande och elva ledamöter, valda, en av stadens konsistorium, en av fattigvårdsnämnden, en av varje församlings skolråd och en av överstyrelsen, företrädesvis bland huvudstadens läkare. Överstyrelsen valde själv sin ordförande. Om detta val föll på någon förutvarande ledamot, utsågs annan i samma ordning, som denne förut blivit invald.

Genom kungl. förordningen den 16 mars 1847 infördes sockenstämmönämnden för behandling i vissa fall av hela staden rörande kyrkliga eller kommunala ärenden.

Förslaget till 1862 års kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad var uppgjort att gälla även för huvudstaden. Detta förslag hänsköts till yttrande av överståthållarämbetet och från ämbetet till magistraten och borgerskapets äldste, som för frågans utredning nedsatte en kommitté. Såväl kommittén som överståthållarämbetet avstyrkte på det bestämdaste, att den allmänna stadsförfattningen skulle tillämpas på Stockholm, och påyrkade, att huvudstaden skulle få sin särskilda kommunalförordning, vartill ock förslag uppgjordes. I huvudsaklig överensstämmelse med detta förslag utfärdades kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Med upphävande av 1847 års sockenstämmoförordning och vad i andra författningar kunde finnas strida mot de nya bestämmelserna förklarades i 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm staden med därunder lydande område utgöra för sig en särskild kommun, vars medlemmar ägde att själva efter de givna närmare bestämmelserna värda sina gemensamma angelägenheter, såvitt icke enligt gällande författningar det tillkomme offentlig ämbetsmyndighet att handhava dem. I avseende å behandling av kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskolan hänvisades till vad särskilt fanns stadgat. Undantaget i avseende å kyrkliga angelägenheter blev, vad angår anordnandet av begravningsplatser, år 1886 i sammanhang med nedan omtalade kyrkogårdsnämndens införande genom legaliserande av då redan rådande förhållande för stadens gemensamma begravningsplatser modifierat i kyrkostämmoförordningen för Stockholm. Folkskoleväsendet åter blev med år 1904 genom lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm en väsentligen under den borgerliga kommunen lagd, stadens gemensamma angelägenhet.

Författningar. Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862. Kommunalförordningen har undergått följande ändringar. Kungl. kungörelsen den 22 juni 1883 medförde huvudsakligen nedsatt maximum av röstetalen vid stadsfullmäktigval och överflyttning till nämndernas instruktioner av en del bestämmelser om dem. Enligt kungl. förord-

SF. ningen den 8 mars 1889 var den medlem av kommunen, som därstädes ägde fast egendom i st. f. som förut den, som var för fast egendom till allmän beviljning uppförd. Genom kungl. förordningen den 22 mars 1889 blev kvinna valbar till fattigvårdsnämnden. Lagen den 2 april 1898 gjorde villkoren för rösträtt och valbarhet till stadsfullmäktige i allo lika med motsvarande bestämmelser för de andra städerna och föreskrev förfarandet, då ordinarie val och fyllnadsval till stadsfullmäktige skulle ske samtidigt. Lagen den 15 april 1904 lämnade föreskrifter om revisorsval. Lagen den 29 april 1904 tilldelade stadsfullmäktige rätt att årligen själva utse sin ordförande. Genom lagen den 7 juli 1905 blev kvinna valbar till styrelsen för arbetsförmedlingen. Lagen den 17 maj 1907 införde nya bestämmelser angående stadsfullmäktiges sammanträden (se nedan). Genom lagen den 12 juli 1907 upphävdes § 47 och ändrades § 45 (varigenom nya bestämmelser infördes rörande ersättning för utskökningskostnader). Lagen den 26 maj 1909 gjorde kvinna valbar till stadsfullmäktige, införde den proportionella valmetoden vid val av stadsfullmäktige, ändrade grunderna för röstvärdets beräkning, sänkte röstetalsmaximum från 100 till 40 röster, stadgade två tredjedels majoritet för en del beslut samt berättigade stadsfullmäktige att bestämma valkretsindelningen, som förut bestämts av magistraten. Lag den 4 mars 1910 gjorde vissa förtydliganden i valbestämmelserna. Genom lagen den 10 juni 1910 meddelades ändrade bestämmelser ang. underställning av beslut om låns upptagande, innefattande en inskränkning av kommunens lånerätt (denna bestämmelse trädde emellertid i kraft först fr. o. m. år 1913). Genom lagen den 9 juni 1911 utsträcktes perioden för stadsfullmäktigmandat från två till fyra år. Lagen den 13 juni 1913 stadgade vissa bestämmelser för valhemlighetens skyddande vid stadsfullmäktigval (valkuvert, valskärmar etc.), ändrade föreskrifter rörande valsedels röstvärde vid ny sammanräkning efter avgången fullmäktigt samt föreskrift ang. proportionellt val i vissa fall till utskott eller kommitté. Lagen den 25 aug. 1914 meddelade vissa föreskrifter rörande rösträtt för arrendator av jordbruksfastighet i stad. Lagen den 29 juni 1917 ändrade föreskrifterna om kungörande av tid för valförrättning för stadsfullmäktigval och om valbarhet till stadsfullmäktig. Lagen den 24 maj 1918 införde ändrade bestämmelser om viss ådömd straffpåföljd som hinder för rösträtt. Genom lagen den 20 juni 1918 fick överståthållarämbetet rätt att på framställning av drättselnämnden eller kamreraren i uppborgsverket företaga vissa rättelser i debiteringen av stadsutskylder. Lagen den 23 dec. 1918 stadgade lika kommunal rösträtt för varje i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som fyllt 23 år och ej är omtydlig eller i konkurstillstånd, ej är av fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning, ej häftar för samtliga de tre senaste årens förfallna kommunalutskylder och ej utesluts genom ådömd straffpåföljd; vidare gavs ändrade föreskrifter om röstlängdens upprättande och om sättet för stadsfullmäktigvalens anordnande samt vidgades bestämmelsen om $\frac{2}{3}$ majoritet för vissa beslut av ekonomisk innebörd. Lagen den 14 febr. 1920 förlade ledningen av stadens kommunala förvaltning hos det i beredningsutskottets ställe inrättade stadskollegiet, bland vars medlemmar de särskilt valda, avlönade borgarråden fingo föredragningskyldighet för de på dem fördelade olika förvaltningsområdena (se vidare nedan under stadskollegiet); i sammanhang därmed stadgades, att två vice ordförande skulle utses av stadsfullmäktige, varjämte en del av omorganisationen på kallade smärre ändringar i vissa paragrafer vidtogos. Genom tvenne lagar den 30 juni 1920 gjordes några smärre ändringar i föreskrifterna om valsedlarnas beskaffenhet och röstlängdens upprättande samt upphävdes rätten till röstning genom fullmakt och infogades i stället föreskrifter rörande den genom särskild lag s. d. medgivna rätten för vissa väljare att använda valsedelsförsändelse. K. förordn. den 19 nov. 1920 meddelade vissa ändrade grunder för den kommunala beskattningen under åren 1921—1924 (se nedan).

För ändring av huvudstadens kommunalförordning liksom för övriga förordningar av samma slag har från år 1866 fordrats riksdagens medverkan.

Valordning för Stockholms stad, gällande vid val av stadsfullmäktige samt för upprättande av förslag till borgmästar-, rådmans- eller magistratssekreterarsyssla, fastställd av kungl. maj:t den 11 februari 1910 (med ändringar den 24 jan. 1914 och 24 maj 1918), reglerar de kommunala valen, kompletterad av »särskilda föreskrifter utöver vad regeringsformen, kommunalförordningen och valordningen innehålla om val inom Stockholms stad av stadsfullmäktige och för upprättande av förslag till borgmästar-, rådmans- eller magistratssekreterarsyssla», utfärdade av magistraten den 18 februari 1910 med ändring den 9 februari 1912, varigenom tiden för valförrättning för stadsfullmäktigval utsträcktes. Lag den 20 maj 1921 med föreskrifter i fråga om val av stadsfullmäktige m. fl.

K. kung. den 29 jan. 1921 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammar och av kommunal röstlängd samt angående den i avseende härå vissa myndigheter åliggande uppgiftsskyldighet, med ändr. den 10 febr. 1922.

Lag den 30 juni 1920 om rätt för vissa väljare att utan inställelse inför valförrättare avgiva valsedel vid vissa kommunala val samt föreskrift om behandling av valsedelsförsändelse. K. kung. den 25 sept. 1920 angående kuvert m. m. som avses i lagen den 30 juni 1920 om rätt för vissa väljare ... valsedelsförsändelse.

K. förordn. den 19 nov. 1920 om kommunal progressivskatt för åren 1921—1924. K. kung. den 19 nov. 1920 ang. fastställelse av

vissa till ledning vid uträkandet av kommunala progressivskattens grundbelopp, kommunandel och utjämningsandel erforderliga tabeller. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. särskilda grunder för utgörande av 1921—1924 års allmänna kommunalutskylder m. m. K. förordn. den 19 nov. 1920 ang. beräkning av utlagor, som skola utgå i förhållande till 1921—1924 års taxering till beviljning för inkomst eller efter de för utgörande av kommunalutskylder stadgade grunder.

Stadsfullmäktige.

Stadshuset (ingång från gården, nordöstra hörnet), 1 tr., C.; rt. och st. stads-huset; för åhörare: ingång från gården, portiken i sydöstra hörnet, 4 tr.

Sessionstider: ett ordinarie sammanträde, vanligen tredje måndagen, i varje månad (utom juli och aug.), f. ö. när omständigheterna påfordra.¹⁾

Stadskollegiet, borgarråden och stadsfullmäktiges kansli (stadskansliet): ingång över gården, stora trappan t. h., 1 tr. (se vidare nedan sid. 47, 50, 51).

Kommunens beslutanderätt utövas genom 100 stadsfullmäktige. Stadsfullmäktige bestämma efter förslag av magistraten indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 8 jan. 1917 var staden för 1917—1919 års val indelad i fem kretsar, av vilka den första valde 19, den andra 18, den tredje 23 och de återstående 20 stadsfullmäktige vardera. Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 sept. 1920 ändrades valkretsindelningen fr. o. m. år 1921; av de nya valkretsarna väljer den första 17, den andra 21, den tredje 19, den fjärde 20 och den femte 23 stadsfullmäktige. (Se vidare nedan). Valen ske fr. o. m. år 1913 för fyra år och äga rum vart annat år, varvid varje gång halva antalet stadsfullmäktige skall utses. Dessa val ske från och med 1910 efter proportionell valmetod och från och med 1919 efter ogradierad röstkala. Stadsfullmäktiges verksamhetsår räknas fr. o. m. den 1 april t. o. m. den 31 mars nästföljande år.

Enligt 1862 års förordning fördes ordet hos stadsfullmäktige av överståthållaren med rätt för honom att deltaga i överläggningarna men ej i besluten. För varje år ägde stadsfullmäktige välja en vice ordförande. Överståthållarens ordförandeskap upphörde den 1 juni 1904, då stadsfullmäktige första gången inträdde i sin genom lagen den 29 april 1904 dem tilldelade rätt att själva årligen utse sin ordförande. Överståthållaren behöll sin rätt att deltaga i över-

läggningarna. Samma rätt tillades uttryckligen överståthållaren vid förfall för överståthållaren. Fr. o. m. den 1 april 1920 utse stadsfullmäktige två vice ordförande.

»Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga. Dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall hållas inom lykta dörrar» (§ 21 i kommunalförordningen). »Stadsfullmäktige må icke företaga ärende eller däri besluta, om icke minst hälften av dem är tillstädes» (ur § 22 i kommunalförordningen).

»Till stadsfullmäktiges åligganden och befogenhet hör: att avgiva utlåten i alla frågor, som för sådant ändamål av kungl. maj:t till fullmäktige remitteras, eller av överståthållarämbetet, magistraten eller andra vederbörande till dem hänskjutas; att meddela beslut i angelägenheter, som av de för verkställighet och förvaltning tillsatta nämnder eller personer likmätigt de för en var av dem gällande instruktioner stadsfullmäktiges prövning underställas; att efter granskning av de utav vederbörande förvaltningsnämnder upprättade utgifts- och inkomstförslag bevilja medel till statsutgifternas bestridande samt förordna om uttaxering av de skattebidrag, vilka utöver befintliga tillgångar kunna till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov erfordras, ävensom i fråga om utgifter för nya ändamål bestämma de grunder, efter vilka uttaxering därav skall äga rum; samt att årligen genom revisorer, vilka stadsfullmäktige utse, granska dem underlydande nämnders räkenskaper och förvaltning under nästföregående året» (ur § 26 i kommunalförordningen).

Vid stadsfullmäktiges sammanträden äger en var ibland dem att framställa förslag (motion) i ämne, som till fullmäktiges handläggning hör. Vill stadsfullmäktigt till borgarråd framställa spörsmål (interpellation) i ärende, som tillhör stadsfullmäktiges handläggning, skall detsamma, skriftligen avfattat, ingivas till stadskansliet minst fem dagar före det sammanträde, vid vilket spörsmålet är avsett att framställas. Å fullmäktige ankommer att utan föregående överläggning besluta, huruvida spörsmålet må framställas eller icke.

För giltigheten av en del av stadsfullmäktiges beslut fordras fastställelse av kungl. maj:t. Övriga beslut skola i vidsträckt omfattning understås överståthållarämbetet (jfr nedan).

Stadsfullmäktige avgöra själva, utan annan myndighets hörande, följande frågor: underdåniga framställningar till kungl. maj:t, beslut i fråga om beviljande av skattebidrag till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behov, dock med vissa undantag, beslut i anledning av de på fullmäktiges prövning beroende revisionsanmärningar, antagande och entledigande ävensom avlöande av borgarråd och stadssekreterare (kanslichef) samt överenskommelser och beslut rörande ordningen och arbetssättet m. m. hos fullmäktige. Däremot erfordras kungl. maj:ts prövning och

¹⁾ Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträden under arbetsåret 1922/23 äro utsatta till månadagarna den 15 maj, 19 juni, 18 sept., 16 okt., 20 nov. och 4 dec. 1922 samt 15 jan., 19 febr. och 19 mars 1923.

SF. stadfästelse för att stadsfullmäktiges beslut skola vinna gällande kraft, då de angå: försäljning, pantförskrivning eller utbyte av sådan staden tillhörig fastighet, som har bestämts till bestri-
dande av något bland stadens allmänna behov, så ock överenskommelse, som medför förändring i de rättigheter staden äger till sådan fastighet, upptagande av lån — med vissa i författningen närmare bestämda undantag — nya eller förhöjda avgifter å allmänna rörelsen för begagnande av de platser, som blivit anvisade åt densamma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjänande, förändring i de av kungl. maj:t för stadskollegiet eller stadens nämnder fastställda instruktioner samt förändring i vissa gällande bestämmelser och åtaganden rörande kommunalutskylderna (§ 30 i kommunalförordningen). I alla övriga ämnen erfordras överståhållar-
ämbetets stadfästelse för att giva gällande kraft åt stadsfullmäktiges beslut. Vågrar överståhållar-
ämbetet sökt fastställelse, skall skäl därtill uppgivas, och äga stadsfullmäktige i sådant fall att avgöra, huruvida frågan skall underställas kungl. maj:ts prövning. För vissa beslut fordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, nämligen avhåudande eller köp av fast egendom (såvida ej köpet avser stadsplans eller tomtindelings genomförande), beviljande av anslag till nya ändamål eller behov, beviljande av anslag, vartill medel skola anskaffas genom upplåning, upptagande eller förnyande av lån eller ingående av borgen, samt efterskänkande av oguld-
na stadsutskylder. Vid val av borgarråd gälla särskilda bestämmelser ang. röstövertikt m. m. (se under stadskollegiet sid. 48).

Stadsfullmäktige må icke samfällt och omedelbart befatta sig med verkställighetsåtgärder av något slag eller med förvaltning av penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning, utan tillkommer detta, under stadskollegiets ledning, de nämnder (styrelser) eller personer, som för sådant ändamål utses, och vilka var inom sitt område äro för omförmälda göromål ansvariga (§ 4 i kommunalförordningen). Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i flertalet av dessa nämnder (styrelser) samt bland sina övriga ledamöter även vice ordförande i vissa av dem; nämndernas (styrelsernas) övriga ledamöter samt suppleanter välja stadsfullmäktige bland sig eller stadens andra till fullmäktige valbara inbyggare för en tid av två år (§ 37 i kommunalförordningen). Nämndernas (styrelsernas) instruktioner skola fastställas av kungl. maj:t.

Förberedandet m. m. av frågor hos stadsfullmäktige samt övervakandet av beslutens verkställighet åligger stadskollegiet, som ock i övrigt har att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter (§ 33 i kommunalförordningen).

Den 20 april 1863 hade stadsfullmäktige sitt första sammanträde.

Författningar m. m. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj

1862 (ang. ändringar se sid. 39). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen den 12 jan. 1920 (med ändring den 10 jan. 1921). Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställd den 19 mars 1920 (med ändringar den 31 dec. 1920 och 17 juni 1921). K. stadga om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. den 13 juni 1913 (med ändringar den 23 dec. 1918, 18 juni 1920 och 4 mars 1921). (Se även under stadskollegiet.)

Stat år 1922. Stockholms stads stat för år 1922 har av stadsfullmäktige bestämts sålunda: Utgifter: 200,917,769: 82 kr.; inkomster: 110,036,539: 66 kr. Bristen är avsedd att fyllas dels genom lånemedel 20,189,115 kr., dels genom kommunalskatt 60,692,115: 16 kr. och progressiv kommunalskatt 10,000,000 kr.

Stadsfullmäktige.

Ordförande.

Cederborg, A., f. d. rådman, direktör (se nedan).

Förste vice ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet (se nedan).

Andre vice ordförande.

Bagge, G. A., professor (se nedan).

Ledamöter

(efter mandattid, valkrets och ordningsföljd vid valet).

För tiden t. o. m. den 31 mars 1923.

Första valkretsen

(omfattande Nikolai, Klara, Kungsholms och Bromma förs.).

Edberg, F. O., spårvagnsförare. (Arb.¹)

Lund, C. J., skrädderiårkare. (Borg.)

Erikson, G. O., kassör. (Arb.)

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande. (Arb.)

Bergstedt, P., ingenjör. (Borg.)

Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru. (Arb.)

Thelander, C. Th. F., ingenjör. (Fris.)

Tinggren, G. A., kassör. (Arb.)

Ahlbin, G. H. G., journalist. (Borg.)

Lindhagen, C. A., borgmästare. (Arb.)

Andra valkretsen

(omfattande Jakobs, Johannes, Engelbrekts förs. samt 10:e roten av Hedvig Eleonora förs.).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd. (Borg.)

Larsson, O. E., borgarråd. (Arb.)

¹) Beteckningen »Arb.» anger, att vederbörande är invald under partibeteckningen »Arbetspartiet», beteckningen »Borg.» under partibeteckningen »De borgerliga», beteckningen »Fris.» under partibeteckningen »De frisinnade» och beteckningen »Soc.v.» under partibeteckningen »Socialdemokratiska vänsterpartiet».

En vakant. (Borg.)
 Ekman, V. R., direktör. (Arb.)
 Lamm, H. F., grosshandlare. (Fris.)
 Åkerlindh, J. G., direktör. (Borg.)
 Wallin, J. A., transportmästare. (Arb.)
 Heijne, E. W., jur. kand., advokat. (Borg.)
 Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde. (Arb.)

Tredje valkretsen

(omfattande Maria och Katarina förs.).

Sandberg, H. K. A., borgarråd. (Arb.)
 Gustafson, Hj. A., journalist. (Arb.)
 Nilsson, F. O. V., bageriiddkare. (Borg.)
 Johansson-Visborg, Anna S., fru. (Arb.)
 Andersson, K. O., korrekturläsare. (Arb.)
 Cederborg, A., f. d. rådmän, direktör, ordf. (se ovan). (Fris.)

Tengelin, K. A. H., maskinarbetare. (Arb.)
 Hultman, G. H., civilingenjör. (Borg.)
 Ström, O. F., redaktör. (Arb.)
 Rissén, Hj. R., tulltjänsteman. (Arb.)
 Andersson, E. O., kassör. (Arb.)

Fjärde valkretsen

(omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.).

Pettersson, K. G. A., föreståndare. (Arb.)
 Kinnanson, H. S., byrådirektör. (Borg.)
 Wahl, G. A., direktör. (Arb.)
 Wellin, Bertha, sjuksköterska. (Borg.)
 Bendixson, I. O., professor, rektor. (Fris.)
 Sjöström, Chr., kontorschef. (Arb.)
 Liander, M. E., grosshandlare. (Borg.)
 Ahlström, W., förtroendeman. (Arb.)
 Danielsson, T. Hj., möbelsnickare. (Arb.)
 Schultz, L. H., direktör. (Borg.)

Femte valkretsen

(omfattande Sofia, Brännkyrka och Oscars förs. samt 11:e roten av Hedvig Eleonora förs.).

Berglund, J. E., kassör. (Arb.)
 En vakant. (Borg.)
 Kämpe, K. A., byggnadssnickare. (Arb.)
 Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef. (Borg.)
 Persson, P. G., faktor. (Arb.)
 Berndtson, C. F., chaufför. (Arb.)
 af Klintberg, Gertrud M. K., föreståndarinna. (Fris.)

Cervin, N. H., skräddarmästare. (Borg.)
 Johansson, B. E., maskinarbetare. (Arb.)
 Carlsson, B. A., förste aktuarie. (Borg.)

För tiden t. o. m. den 31 mars 1925.

Första valkretsen

(omfattande Nikolai, Katarina och Sofia förs.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde. (Arb.)
 Elméus, C. K. J., arkitekt. (Borg.)
 Edkvist, C. J., inspektör. (Arb.)
 Carlsson, f. Lindsög, Anna R., fru. (Arb.)
 Masreliez, G. V., revisionssekreterare. (Borg.)
 Andersson, E. T., bryggeriarbetare. (Arb.)

Lundborg, K. O. N., folkskollärare. (Arb.)
 von Porat, T. G. H., avdelningschef. (Borg.)

Andra valkretsen

(omfattande Maria och Brännkyrka förs.).

Karlsson, W. E., borgarråd. (Arb.)
 Östberg, J., jur. d.r. f. d. kammarrättsråd. (Borg.)
 Skålander, O. A., ombudsman. (Arb.)
 Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (Arb.)
 Hagelquist, K. F. P., sjökaptän. (Borg.)
 Andersson, J. E., ombudsman. (Arb.)
 Lidman, C., andre folkskollinspektör. (Fris.)
 Pehrsson, J. P., förtroendeman. (Arb.)
 Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare. (Borg.)
 Nilsson, C. R., kontorsskrivare. (Arb.)
 Kilbom, K., ekonomichef. (Soc. v.)

Tredje valkretsen

(omfattande Klara, Jakobs, Kungsholms och Bromma förs.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, 1:e vice ordf. (se ovan). (Arb.)
 Lindmark, C. A., skomakarmästare. (Borg.)
 Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör. (Arb.)
 Magnusson, A. E., byggmästare. (Borg.)
 Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru. (Arb.)
 Folcker, J. F., generalagent för försäkringsab. Skandia. (Borg.)
 Ståhl, A. E., filare. (Arb.)
 Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru. (Fris.)
 Asproth, J. K., aktuarie. (Borg.)

Fjärde valkretsen

(omfattande Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.).

Almström, O. H., disponent. (Borg.)
 Lange, E., kassör. (Arb.)
 Cederlöf, P. A., handlande. (Borg.)
 Björklund, C. G., journalist. (Arb.)
 Johansson, f. Franzén, Katy, fru. (Borg.)
 Månsson, Gertrud K., fröken. (Arb.)
 Nilsson, J. P., direktör. (Borg.)
 Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru. (Fris.)
 Öhrström, K. O. A., kapten. (Borg.)
 Söderström, G. A. E., ombudsman. (Arb.)

Femte valkretsen

(omfattande Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.).

Bagge, G. A., professor, 2:e vice ordf. (se ovan). (Borg.)
 Wikström, E. E., överkrigsfiskal. (Borg.)
 Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör. (Arb.)
 Törnell, f. Weber, Gertrud, fru. (Borg.)
 Théel, f. Roth, Elisif, fru. (Borg.)
 Magnuson, P. K., förgyllare. (Arb.)
 Forssell, C. A., professor. (Borg.)
 Douglas, W. A., greve, ryttmästare. (Borg.)
 Andersson, E. V., förrådsästare. (Arb.)
 Welin, K. G. A., trafikdirektör. (Borg.)
 Staël von Holstein, Ch. Mathilda, jur. kand., advokat. (Fris.)
 Ullman, H., prakt. läkare. (Borg.)

SF. *Alfabetisk förteckning över stadsfullmäktige.¹⁾*

Ahlbin, G. H. G., journalist. (I*; borg.)
 Ahlström, W., förtroendeman. (IV*; arb.)
 Almström, O. H., disponent. (IV; borg.)
 Anderson, K. O., korrekturläsare. (III*; arb.)
 Andersson, E. O., kassör. (III*; arb.)
 Andersson, E. T., bryggeriarbetare. (I; arb.)
 Andersson, E. V., förrådsmästare. (V; arb.)
 Andersson, J. E., ombudsman. (II; arb.)
 Asproth, J. K., aktuarie. (III; borg.)
 Bagge, G. A., professor, 2:e vice ordf. (V; borg.)
 Bendixson, I. O., professor, rektor. (IV*; fris.)
 Berglund, J. E., kassör. (V*; arb.)
 Bergstedt, P., ingenjör. (I*; borg.)
 Berndtson, C. F., chaufför. (V*; arb.)
 Björklund, C. G., journalist. (IV; arb.)
 Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru. (III; fris.)
 Carlsson, f. Lindsög, Anna R., fru. (I; arb.)
 Carlsson, B. A., förste aktuarie. (V*; borg.)
 Cederborg, A., f. d. rådman, direktör, ordf. (III*; fris.)
 Cederlöf, P. A., handlande. (IV; borg.)
 Cervin, N. H., skräddarmästare. (V*; borg.)
 Danielsson, T. Hj., möbelsnickare. (IV*; arb.)
 Douglas, W. A., greve, ryttmästare. (V; borg.)
 Edberg, F. O., spårvagnsförare. (I*; arb.)
 Edkvist, C. J., inspektör. (I; arb.)
 Ekman, V. R., direktör. (II*; arb.)
 Elméus, C. K. J., arkitekt. (I; borg.)
 Erikson, G. O., kassör. (I*; arb.)
 Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru. (IV; fris.)
 Folcker, J. F., generalagent för försäkringsab. Skandia. (III; borg.)
 Forssell, C. A., professor. (V; borg.)
 Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde. (II*; arb.)
 Gustafson, Hj. A., journalist. (II*; arb.)
 Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (II; arb.)
 Hagelquist, K. F. P., sjökapten. (II; borg.)
 Heijne, E. W., jur. kand., advokat. (II*; borg.)
 Holmgren, Karin H. Fjällbäck, fru. (IV; fris.)
 Hultman, G. H., civilingenjör. (III*; borg.)
 Johansson, B. E., maskinarbetare. (V*; arb.)²⁾
 Johansson, f. Franzén, Katy, fru. (IV; borg.)
 Johansson-Visborg, Anna S., fru. (III*; arb.)
 Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd. (II*; borg.)
 Karlsson, W. E., borgarråd. (II; arb.)
 Kilbom, K., ekonomichef. (II; soc. v.)²⁾
 Kinnamson, H. S., byrådirektör. (IV*; borg.)
 Kiefbeck, E. A., kyrkoherde. (I; arb.)
 af Klinberg, Gertrud M. K., föreståndarinna. (V*; fris.)

Kämpe, K. A. byggnadssnickare. (V*; arb.)
 Lagerhjelke, J. G., greve, byråchef. (V*; borg.)
 Lamm, H. F., grosshandlare. (II*; fris.)
 Lange, E., kassör. (IV; arb.)
 Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru. (III; arb.)
 Larsson, O. E., borgarråd. (II*; arb.)
 Liander, M. E., grosshandlare. (IV*; borg.)
 Lidman, C., andre folkskolinspektör. (II; fris.)
 Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör. (V; arb.)
 Lindhagen, C. A., borgmästare. (I*; arb.)¹⁾
 Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru. (I*; arb.)
 Lindmark, C. A., skomakarmästare. (III; borg.)
 Lund, C. J., skrädderiidkare. (I*; borg.)
 Lundborg, K. O. N., folkskollärare. (I; arb.)
 Magnuson, P. K., förgyllare. (V; arb.)
 Magnusson, A. E., byggmästare. (III; borg.)
 Masreliez, G. V., revisionssekreterare. (I; borg.)
 Månsson, Gertrud K., fröken. (IV; arb.)
 Nilsson, C. R., kontorsskrivare. (II; arb.)
 Nilsson, F. O. V., bageriidkare. (III*; borg.)
 Nilsson, J. P., direktör. (IV; borg.)
 Pehrsson, J. P., förtroendeman. (II; arb.)
 Persson, P. G., faktor. (V*; arb.)
 Pettersson, K. G. A., föreståndare. (IV*; arb.)
 von Porat, T. G. H., avdelningschef. (I; borg.)
 Rissén, Hj. R., tulltjänsteman. (III*; arb.)
 Sandberg, H. K. A., borgarråd. (III*; arb.)
 Schultz, L. H., direktör. (IV*; borg.)
 Sjöström, Chr., kontorschef. (IV*; arb.)
 Skålander, O. A., ombudsman. (II; arb.)
 Staël von Holstein, Ch. Mathilda, jur. kand., advokat. (V; fris.)
 Ström, O. F., redaktör. (III*; arb.)²⁾
 Ståhl, A. E., filare. (III; arb.)
 Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare. (II; borg.)
 Söderström, G. A. E., ombudsman. (IV; arb.)
 Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, 1:e vice ordf. (III; arb.)
 Tengelin, K. A. H., maskinarbetare. (III*; arb.)
 Théel, f. Roth, Elisif, fru. (V; borg.)
 Thelander, C. Th. F., ingenjör. (I*; fris.)
 Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande. (I*; arb.)
 Tinggren, G. A., kassör. (I*; arb.)
 Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör. (III; arb.)
 Törnell, f. Weber, Gertrud, fru. (V; borg.)
 Ullman, H., prakt. läkare. (V; borg.)
 Wahl, G. A., direktör. (IV*; arb.)
 Wallin, J. A., transportmästare. (II*; arb.)
 Welin, K. G. A., trafikdirektör. (V; borg.)
 Wellin, Bertha, sjuksköterska. (IV*; borg.)
 Wikström, E. E., överkrigsskalk. (V; borg.)
 Visborg, Anna S. Johansson, fru. (III*; arb.)
 Åkerlindh, J. G., direktör. (II*; borg.)
 Öhrström, K. O. A., kapten. (IV; borg.)
 Östberg, J., jur. d.r., f. d. kammarrättsråd. (II; borg.)
 Två vakanta. (II* och V*; borg.)

¹⁾ Den romerska siffran anger, inom vilken valkrets vederbörande valts, och en asterisk (*), att valet avser tiden t. o. m. den 31 mars 1923 (i övriga fall t. o. m. den 31 mars 1925); bemärkas bör, att valkretsindelningen är olika för de olika mandattiderna (se ovan).

²⁾ Tillhör kommunistiska gruppen.

¹⁾ Tillhör icke någon partigrupp.

²⁾ Tillhör kommunistiska gruppen.

Borgarråd, som icke äro stadsfullmäktige.¹⁾

Meurling, C. H. F.
Åkerman, G. R. J.

*Sekreterare
(stadssekreterare).*

Larsson, Y. G. R., fil. d.r., kanslichef (se nedan under stadskollegiet).

Beträffande stadskansliet i övrigt se under stadskollegiet, sid. 51.

Stadsfullmäktiges kommitté för utskännings- och utminuteringsärenden. (Utskänningskommittén.)

Stadskansliet, stadshuset, 1 tr., C.

Enligt §§ 20 och 22 i k. förordningen den 14 juni 1917 ang. försäljning av rusdrycker skall stadsfullmäktiges yttrande inhämtas över ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl, och enligt §§ 8 och 13 i k. förordningen den 11 juli 1919 ang. försäljning av pilsnerdricka skall stadsfullmäktiges yttrande likaledes inhämtas över ansökningar om tillstånd till försäljning eller utskänkning av pilsnerdricka. För preliminär beredning av dessa ärenden hava stadsfullmäktige under de senare åren plägat tillsätta en särskild kommitté.

Kommitténs första tillsättande föranleddes närmast av en motion, vari hemställdes, att stadsfullmäktige skulle ingå till k. majt med begäran om sådan ändring i k. förordningen angående försäljningen av vin och öl den 9 juni 1905, att beträffande Stockholm den stadsfullmäktige åliggande skyldigheten att avgiva utlåtande över ansökningar om tillstånd att utskänka vin eller öl kunde överlätas på en av stadsfullmäktige tillsatt delegation eller på annat sätt ordnas utan att syftet med den nuvarande bestämmelsen i ämnet åsidosattes. Stadfullmäktige, som ej biföll motionen i dess ursprungliga form, beslöt den 25 mars 1907 att utse en kommitté av sju personer med uppdrag att granska och till stadsfullmäktige avgiva yttranden över de under året inkommande ansökningar om tillstånd att härstädes utskänka vin eller öl samt om ombyte av lokal för sådan utskänkning. För sin verksamhet hava kommittéledamöterna sinsemellan uppdelat staden så, att var och en av dem har sitt särskilda distrikt. Stadsfullmäktige uppdrog den 7 mars 1910 åt kommittén att likaledes efter granskning avgiva

¹⁾ »Borgarråd skall, ändock han icke är stadsfullmäktig, närvara vid fullmäktiges sammanträden, där ej förfall, som av fullmäktige godkännes, föreligger, och äge därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag samt att få sin mening till protokollet antecknad» (§ 35 i kommunalförordningen).

yttrande över till fullmäktige under året remitterade ansökningar av klubbar eller andra föreningar om tillstånd att utskänka brännvin. Vissa principer för dessa utskänningsrättigheters meddelande hava fastställts av stadsfullmäktige den 4 mars 1912. Den 12 jan. 1920 uppdrog stadsfullmäktige åt kommittén att även avgiva yttranden över inkommande ansökningar om tillstånd att försälja eller utskänka pilsnerdricka. — Kommittén, som tillsattes för ett år i sänder, är sålunda egentligen att betrakta som en kommission för vissa löpande ärendens beredning.

Stadsfullmäktige utsågo den 9 jan. 1922, utan användande av proportionellt valsätt, för året nio ledamöter i kommittén.

Ledamöter.

Anderson, K. O., korrekturläsare, stadsfullm.; Cederlöf, P. A., handlande, stadsfullm.; Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.; Gustafson, H. J. A., journalist, stadsfullm.; Hagelin, G. L., bokbindarmästare; Hasselgren, J. S., fabriksör; Lund, C. J., skrädderidkare, stadsfullm.; ordf.; Löfgren, A., sekreterare; Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

Av kommittén antagen sekreterare.
Schlytern, C. H., förste kanslissekreterare.

Stadsfullmäktiges kansli.

Se stadskansliet (sid. 51).

Sammanslutningar bland stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges diskussionsklubb.

Denna klubb är icke en officiell institution men har dock ansetts böra här i korthet omnämnas. Klubben, vars stadgar antogs den 28 mars 1891, har till ändamål att sammanföra ledamöter av stadsfullmäktige till ömsesidigt tankeutbyte samt att medelst diskussioner rörande kommunala frågor utreda och skärskåda dessa från olika synpunkter, särskilt till gagn och ledning för de stadsfullmäktige, vilka icke äro ledamöter av nämnder och styrelser. Klubbens angelägenheter handhavas av tre förtroendemän: ordförande, vice ordförande och sekreterare (tillika skattmästare).

Diskussionsklubbens verksamhet har under de senaste åren legat nere. I början av år 1922 har den emellertid åter trätt i funktion och vid sammanträde den 13 januari 1922 valdes ny styrelse.

Styrelse.

Ekman, V. R., direktör, ordf.; Thelander, C. Th. F., ingenjör, vice ordf.; Hultman, G. H., civilingenjör, sekr.

Stadsfullmäktiges moderata grupp.

Gruppens medlemsantal är 40.

Styrelse.

Carlsson, B. A., förste aktuarie, sekr.; Hultman, G. H., civilingenjör, kassaförv.; Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, vice ordf.; Kinmanson, H. S., byrådirektör; Östberg, J., f. d. kammar-rättsråd, ordf.

Medlemmar.

Ahlbin, G. H. G., journalist; Almström, O. H., disponent; Asproth, J. K., aktuarie; Bagge, G. A., professor; Bergstedt, P., ingenjör; Carlsson, B. A., förste aktuarie (se ovan); Cederlöf, P. A., handlande; Cervin, N. H., skräddarmästare; Douglas, W. A., greve, ryttmästare; Elméus, C. K. J., arkitekt; Folcker, J. F., general-agent; Forssell, C. A., professor; Hagelquist, K. F. P., sjökaptén; Heijne, E. W., advokat; Hultman, G. H., civilingenjör (se ovan); Johansson, f. Franzén, Katy, fru; Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd (se ovan); Kinmanson, H. S., byrådirektör (se ovan); Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef; Liander, M. E., grosshandlare; Lindmark, C. A., skomakarmästare; Lund, C. J., skrädderiidkare; Magnusson, A. E., byggmästare; Masreliez, G. V., revisionssekreterare; Nilsson, F. O. V., bageriidkare; Nilsson, J. P., direktör; von Porat, T. G. H., avdelningschef; Schultz, L. H., direktör; Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare; Théel, f. Roth, Elisif, fru; Törnelli, f. Weber, Gertrud, fru; Ullman, H., prakt. läkare; Welin, K. G. A., trafikdirektör; Wellin, Bertha, sjuksköterska; Wikström, E. E., överkrigssiskal; Åkerlindh, J. G., direktör; Öhrström, K. O. A., kapten; Östberg, J., f. d. kammarrättsråd (se ovan); två medlemmar avgångna.

Stadsfullmäktiges frisinnaade grupp.

Gruppens medlemsantal är 9.

Styrelse.

Bendixson, I. O., professor, vice ordf.; Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru; Cederborg, A., direktör, ordf.; Thelander, C. Th. F., ingenjör.

Medlemmar.

Bendixson, I. O., professor (se ovan); Broomé, f. Lothigius, Emilia A. K., fru (se ovan); Cederborg, A., direktör (se ovan); Fjällbäck Holmgren, Karin H., fru; af Klintberg, Gertrud, M. K., föreståndarinna; Lamm, H. F., gross-handlare; Lidman, C., andre folkskolinspektör; Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat; Thelander, C. Th. F., ingenjör (se ovan).

Arbetarepartiets stadsfullmäktige-grupp.

Gruppens medlemsantal är 47.

Styrelse.

Ahlström, W., förtroendeman; Gustafson, Hj. A., journalist; Magnuson, P. K., förgyllare, sekr.; Månsson, Gertrud K., fröken, kassör; Sjöström, Chr., kontorschef, ordf.; Söderström, G. A. E., ombudsman, vice ordf.; Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet.

Medlemmar.

Ahlström, W., förtroendeman (se ovan); Andersson, K. O., korrekturläsare; Andersson, E. O., kassör; Andersson, E. T., bryggeriarbetare; Andersson, E. V., förråds-mästare; Andersson, J. E., ombudsman; Berglund, J. E., kassör; Berndtson, C. F., chaufför; Björklund, C. G., journalist; Carlsson, f. Lindskog, Anna R., fru; Danielsson, T. Hj., möbelsnickare; Edberg, F. O., spårwagnsförare; Edkvist, C. J., inspektör; Ekman, V. R., direktör; Erikson, G. O., kassör; Grönwall, J. K. (Hanna), hembiträde; Gustafson, Hj. A., journalist (se ovan); Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru; Johansson-Visborg, Anna S., fru; Karlsson, W. E., borgarråd; Klefbeck, E. A., kyrkoherde; Kämpe, K. A., byggnadssnickare; Lange, E. kassör; Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru; Larsson, O. E., borgarråd; Lindhagen, Anna J. J., barnavårds-inspektör; Lindley, f. Jonsson, Elin J., fru; Lundborg, K. O. N., folkskollärare; Magnuson, P. K., förgyllare (se ovan); Månsson, Gertrud K., fröken (se ovan); Nilsson, C. R., kontors-skrivare; Pehrsson, J. P., förtroendeman; Persson, P. G., faktor; Pettersson, K. G. A., föreståndare; Rissén, Hj. R., tulltjänsteman; Sandberg, H. K. A., borgarråd; Sjöström, Chr., kontorschef (se ovan); Skålander, O. A., ombudsman; Ståhl, A. E., filare; Söderström, G. A. E., ombudsman (se ovan); Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet (se ovan); Tengelin, K. A. H., maskinarbetare; Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ord-förande; Tinggren, G. A., kassör; Törnberg, A. O. Oson, förste reparatör; Wahl, G. A., direk-tör; Wallin, J. A., transportmästare.

Kommunistiska gruppen.

Gruppens medlemsantal är 3.

Medlemmar.

Johansson, B. E., maskinarbetare; Kilbom, K., ekonomichef, sekr. och kassör; Ström, O. P., redaktör, ord.

Stadskollegiet i Stockholm

och i samband därmed stående institutioner.

Stadskollegiet.

Stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset. Expedition: se nedan under stadskansliet. (Ang. borgarrådens mottagningar se sid. 50.)

Stadskollegiet sammanträder i regel varje torsdag (resp. närmast föregående helgfria dag) kl. 3 e. m.

Enligt 1862 års kommunalförordning ålåg förberedandet av ärendena hos stadsfullmäktige ett beredningsutskott, bestående av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande samt tio ledamöter med tio suppleanter, utsedda för ett år i sänder av och bland fullmäktige. Utskottet hade att med uppmärksamhet följa förvaltningen av stadens angelägenheter i alla riktningar, till stadsfullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende härav kunde föranledas, till föredragning bereda alla de ärenden för övrigt, i vilka stadsfullmäktige skulle meddela utlåtanden eller beslut, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Den centrala ledningen av stadens förvaltning kom härvid efter hand att påvåla utskottet, men allt efter som den kommunala förvaltningsorganisationen växte ut, visade sig denna anordning behäftad med väsentliga brister. Sammansatt av på kort tid valda, oavlönade personer, vilka endast i den utsträckning, deras övriga sysselsättningar medgävo, kunde ägna sig åt arbetet inom utskottet, var detta icke rustat att omhänderväsa ledningen av förvaltningsarbetet med den målmedvetenhet och det sammanhang mellan beslut vid skilda tidpunkter eller åtgärder inom olika förvaltningsgrenar, som den allt mer omfattande kommunala verksamheten krävde. Dessutom framträdde önskvärdheten av en viss centralisation av förvaltningsmyndigheternas arbete hos ett särskilt, permanent organ, som under ansvar hade att leda detta ur allmänna kommunalpolitiska synpunkter än dem fackmyndigheterna företrädde.

Med utgång från bl. a. dylika betraktelser hava på senare tid åtskilliga förslag framkommit till omläggning av huvudstadens kommunala förvaltning. Redan i den omorganisationskommitté, som tillsattes av stadsfullmäktige den

22 maj 1905 och avgav sina betänkanden den 25 okt. 1907 och den 17 sept. 1909 (Bih. 1907: nr 210 och 1909: nr 170), fanns ovan angivna uppfattning företräd. Vid remiss av kommitténs förslag yppade sig en allmän mening hos de kommunala myndigheterna om att en förnyad utredning av organisationsproblemet i dess helhet vore av nöden, utan att dock någon enighet rådde om grunderna för dess lösning. Sedan yrkande på en sådan ny utredning framställts i en motion (nr 5) hos stadsfullmäktige 1911 (med uttalat önskemål att få till stånd en verklig stadsstyrelse genom avlönade, direkt inför stadsfullmäktige ansvariga tjänstemän) och beredningsutskottet biträtt förslaget om ny utredning (Utl. 1912: nr 181) utan att dock vilja förorda några riktlinjer härför, bemyndigade stadsfullmäktige den 28 maj 1912 utskottet att åt lämplig person uppdraga att framlägga förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning. Uppdraget lämnades till bankdirektören P. R. Rabe, som den 26 mars 1914 avgav sitt förslag (Bih. 1914: nr 5). Enligt detta skulle antalet stadsfullmäktige minskas från 100 till 60 och relativa antalet stadsfullmäktigeledamöter i nämnder och styrelser betydligt ökas, varigenom sålunda stadsfullmäktige skulle komma i avsevärt närmare kontakt med ledningen av förvaltningsarbetet; vidare skulle de högre förvaltningscheferna, åt vilka större självständighet och befogenhet föreslogs, med yttranderätt närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och vara inför dem ansvariga. Förvaltningsärendena skulle rationellt omgrupperas. Beredningsutskottet skulle avskaffas. Den administrativa ledningen skulle handhavas av en stadssekreterare, som till sitt biträde skulle hava ett stadskansli med högt kvalificerade, föredragande sekreterare; en naturlig anknytning till förvaltningen skulle vinnas därigenom, att kansliet skulle bestrida sekreteraregöromålen i samtliga styrelser. Den finansiella ledningen skulle däremot överflyttas till drätselnämnden, som skulle ombildas till en ren finansstyrelse och bl. a. pröva alla stadsfullmäktigärenden ur finansiell synpunkt. Då emellertid de hörda myndigheterna hyste delade meningar om lämpligheten av att genomföra hela det Rabeska förslaget oförändrat och i ett sam-

SK.

manhang, uppdrogo stadsfullmäktige den 28 juni 1917 åt en kommitté att på grundval av desamma och däröver avgivna yttranden uppgöra förslag till inrättande av finans- och fastighetsstyrelser. Kommittén, som först avgav förslag om upprättande av en fastighetsnämnd (Bih. 1918: nr 70), fann sig senare föranlåten att upptaga hela frågan om en stadsregering och avgav den 5 mars 1919 förslag till den centrala stadsförvaltningens omorganisation (Bih. 1919: nr 40). Detta förslag, som i fråga om den perifera förvaltningen i stort sett anslöt sig till det Rabeska förslaget men beträffande beredningsutskottets omorganisation följde helt andra linjer, godkändes i allt väsentligt av stadsfullmäktige den 16 juni 1919 och ligger till grund för ändringarna i kommunalförordningen för Stockholm den 14 febr. 1920. Den nya organisationen utformades ytterligare i de nya instruktioner för stadskollegiet och stadens nämnder och styrelser, som antogs av stadsfullmäktige den 12 jan. 1920 och med vissa ändringar fastställdes av kungl. maj:t den 19 mars s. å. samt trädde i tillämpning fr. o. m. den 1 april 1920.

Det forna beredningsutskottet har ersatts av stadskollegiet, som har till uppgift att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter. Stadskollegiet åligger för sådant ändamål att med uppmarksamhet följa förvaltningen i alla riktningar, att utan tidsutdräkt göra de framställningar och förslag hos fullmäktige eller vidtagna de åtgärder i övrigt, som härav föranledas, att tillse, det ärenden, i vilka fullmäktige skola meddela utlåtanden eller beslut, varda underkastade erforderlig utredning, ävensom bereda och avgiva yttrande i dylika ärenden, samt att övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Kollegiet äger att från stadens nämnder (styrelser) eller tjänstemän infordra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande äro av nöden, ävensom att hos överståthållarämbetet omedelbart göra framställning om upplysningars infordrande från ämbetsmyndigheter. I alla viktigare ekonomiska ärenden, särskilt beträffande förvärf eller avyttring av fast egendom samt nämndernas förslag till inkomst- och utgiftsstaten, skall drätselnämndens yttrande inhämtas. Varje kollegiets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året (Stadskollegiets i Stockholm utlåtanden och memorial) samt ett exemplar därav överlämnas till envar av stadsfullmäktige. Kollegiet äger därjämte att låta såsom bilagor trycka sådana till ärendena hörande handlingar, som kollegiet anser vara av den vikt, att innehållet av desamma bör i dess helhet komma till stadsfullmäktiges kännedom (Bihang till stadskollegiets i Stockholm utlåtanden och memorial). En kortfattad underrättelse om stadsfullmäktiges i anledning av stadskollegiets utlåtanden fattade beslut (vilka för övrigt återfinnas i fullmäktiges

tryckta protokoll) skall särskilt befordras till trycket och vidfogas årets utlåtanden.

Stadskollegiet utgöres av stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande, minst tre, högst sex borgarråd samt ytterligare nio ledamöter, för vilka sistnämnda ersättare skola finnas till lika antal. — Stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande innehava enahanda befattningar i stadskollegiet (presidiet) samt handlägga ärenden rörande ordningen vid kollegiets sammanträden, uppsättande av föredragningslistor för dessa och i allmänhet frågor rörande arbetets gång inom kollegiet. — Borgarråden väljas av stadsfullmäktige, inom eller utom dessa, för en tid av sex år (första valet avser dock endast fem år). Skola samtidigt flera borgarråd tillsättas, anställas, så framt omröstning äskas, särskilt val av varje borgarråd. Den är vald, som erhållit minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. Uppnås för visst borgarråd ej denna majoritet, skall detta val uppskjutas till en följande dag. Vid den andra omröstning, som då verkställas, må endast ifrågakomma de två, som vid den första omröstningen erhållit de flesta rösterna, eller, om flera än två erhållit högsta, resp. flera än en näst högsta röstetalet, samtliga dessa; den, som då erhåller de flesta rösterna, är vald (vid lika röstetal sker lottning). Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall nytt val ske snarast möjligt. Därintill, ävensom vid tjänstledighet, äge stadskollegiet utse annan av sina ledamöter att uppehålla borgarrådstjänsten. Till borgarråd må allenast utses person med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värv. — De övriga nio ledamöterna samt deras ersättare väljas stadsfullmäktige bland sig å första sammanträdet i april de år, då val till fullmäktige äga rum. Valet skall, om behörigt antal fullmäktige det äska, ske proportionellt; om så ej sker, skall ordningen mellan ersättarna särskilt bestämmas. — Borgarråd, som längre tid än sex månader i följd eller tillhoppa nio månader under ett år är i behov av tjänstledighet (utöver semester), skall avgå (jfr ovan). Om någon av stadskollegiets övriga nio ledamöter är förhindrad att bevisa kollegiets sammanträden under längre tid än tre månader i följd eller tillhoppa fem månader under ett år, skall han avgå från befattningen, varvid ersättare inträder enligt stadgan om proportionella val eller i den ordning, som bestäms vid valet (se ovan).

Borgarråden åtnjuta arvode, för år räknat, som av stadsfullmäktige bestämmas (se nedan). Om borgarråd vid utlupen tjänstgöringstid icke omväljes eller dessförinnan högas avgå, utan att hava förverkat tjänsten, skall årligen under så lång tid som den, varunder han innehaft befattningen, dock högst sex år, utgå ett belopp motsvarande hälften av det för honom såsom borgarråd senast fastställda arvodet. Med befattning som borgarråd må ej utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i

stadens tjänst eller därmed jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

Borgarråden föredraga i stadskollegiet de ärenden, som ankomma på kollegiets handläggning, fördelade enligt av kollegiet fastställd gruppindelning. Vid uppgörande av denna indelning skall iakttagas, att följande ärenden skola tillhöra var sin grupp: a) ärenden av betydelse för stadens ekonomi och särskilt ärenden tillhörande drätselnämndens verksamhetsområde; b) ärenden rörande fastighetsförvaltningen och stadsplaneväsendet; c) ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; d) ärenden rörande undervisningsväsendet. (Rörande den oavvarande indelningen se nedan.) Ärende, som icke upptägs i den fastställda gruppindelningen, skall beredas och föredragas av det borgarråd, som kollegiet eller ordförandena (presidiet) bestämma. Kollegiet eller presidiet kan ock hänskjuta visst ärendes beredning och föredragning till annat borgarråd än det, till vars arbetsområde det eljest hör, eller till gemensam beredning och föredragning av flera borgarråd, där sådant med hänsyn till sambandet mellan skilda ärenden eller av andra skäl synes lämpligt. Till stadskollegiet inkommande ärenden fördelas av kanslichefen bland borgarråden i enlighet med de fastställda bestämmelserna eller presidiets föreskrifter. Ärende av natur att icke påkalla mera ingående beredning kan efter presidiets bestämmande omedelbart upptagas å stadskollegiets föredragningslista. Borgarråd äger att utan föregående föredragning från vederbörande myndigheter infordra de upplysningar och yttranden, som för beredningen av till hans arbetsområde hörande ärenden äro behöfliga. — Mellan sina övriga ledamöter äger stadskollegiet fördela göromålen på sätt lämpligast synes. De ledamöter, som från början deltagit i huvudsakliga handläggningen av ett ärende, böra om möjligt fortfara därmed till slutet. Frågor rörande val förberedas i samråd med vederbörande borgarråd av fem personer, vilka utses av och inom stadskollegiet vid tjänstgöringsårets första sammanträde.

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig, skall närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och äger därvid deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande och bland sina övriga ledamöter vice ordförande i följande stadens nämnder, nämligen drätselnämnden, fattigvårdsnämnden, fastighetsnämnden, gatunämnden, styrelsen över stadens industriella verk, folkskoledirektionen och tjänstestämman, ävensom bland borgarråden ordförande i stadsplanenämnden, hamnstyrelsen, hälsovårdsnämnden, slakthus- och saluhallstyrelsen, lärlings- och yrkesskoolestyrelsen, styrelsen över stadens statistiska kontor och löneavtalsnämnden. Vid val av ordförande skall hänsyn tagas till fördelningen av föredragningskyldigheten mellan borgarråden.

Stadskollegiet biträdes vid fullgörandet av sina uppgifter av stadskansliet (se nedan), vars chef, kanslichefen (stadssekreteraren), tillika tjänstgör som kollegiets sekreterare. Kanslichefen äger deltaga i stadskollegiets överläggningar samt är därvid skyldig att lämna de upplysningar och råd, varom han anmodas, samt att framställa de erinringar ur rättslig eller allmänt administrativ synpunkt, vartill han finner anledning.

Stadskollegiet sammanträder i regeln, där ej annat föranledes, varje torsdag eller, om denna dag är helgdag, närmast föregående helgfria dag. Föredragningslista för kollegiets sammanträde, upptagande samtliga ärenden av större vikt, skall efter kanslichefens förslag fastställas av kollegiets ordförande å närmast föregående fredag samt jämte tillhörande tryckta handlingar tillställas kollegiets ledamöter senast följande dag. Ärende av större vikt skall jämte samtliga tillhörande handlingar inlämnas å stadskansliet senast å tolfte dagen (lördag) före det kollegiets sammanträde; vid vilket det är avsett att förekomma.

Överståthållaren (eller, då han är hindrad, underståthållaren) äger övertvara stadskollegiets sammanträden samt, liksom sekreteraren, deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Kollegiet kan ock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, medgiva nämndledamot eller förvaltningschef att vid behandlingen av visst ärende vara tillstädes i kollegiet och deltaga i överläggningen med rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 mars 1920, att borgarråden skola vara sex. Deras arvoden utgå för år 1922 med 35,000 kr., inberäknat dyrtidshjälp.

Stadsfullmäktiges val av presidium, för tjänstgöringsåret 1922/23, ägde rum den 1 april 1922. Val av samtliga borgarråd, för tiden till den 1 april 1925, ägde rum den 1 april 1920. Val av stadskollegiets övriga ledamöter jämte suppleanter, för tiden till den 1 april 1923, ägde rum (med användande av proportionellt valsätt) den 1 april 1921.

Författningar. K. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 med senare ändringar (se sid. 39). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av fullmäktige den 12 jan. 1920, med ändring den 10 jan. 1921. Instruktion för stadskollegiet i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920 och 17 juni 1921. Arbetsordning för stadskollegiet i Stockholm, antagen av kollegiet den 27 maj 1920. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet den 27 maj 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 781,820 kr. (stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet.)

SK.

Stadskollegiet.

Ordförande.

Cederborg, A., f. d. rådman, direktör, stadsfullm:s ordf.

Vice ordförande.

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf., vice ordf. i fattigvårdsnämnden.

Bagge, G. A., professor, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Borgarråd.

Juhlin Dannfelt, C. G., stadsfullm. (rotel I, drätselroteln: ärenden av betydelse för stadens ekonomi; andra ärenden, som tillhöra drätselrådets verksamhetsområde; ärenden rörande stadens avlönings- och pensionsväsen, i den mån sådana icke höra under löneavtalsnämnden), ordf. i drätselrådets och tjänstnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset; kl. 11—12.

Meurling, C. H. F. (rotel II, fastighetsroteln: ärenden rörande fastighetsförvaltningen, stadsplane- och byggnadsväsendet samt härmed sammanhängande bostads- och kommunikationsfrågor; ärenden rörande stadshuset), ordf. i fastighetsnämnden och stadsplanenämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset; alla dagar, utom lördagar, kl. 11—12.

Karlsson, W. E., stadsfullm. (rotel III, socialroteln: ärenden rörande hälsovård, sjukvård och fattigvård; ärenden rörande arbetsförmedlingen, rättshjälpsanstalten och nykterhetsnämnden samt i allmänhet frågor av social natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande mantalsnämnden), ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset; kl. 11—12.

Larsson, O. E., stadsfullm. (rotel IV, undervisningsroteln: ärenden rörande undervisningsväsendet samt i allmänhet ärenden av kulturell natur, som icke tillhöra annan rotel; ärenden rörande statistiska kontoret), ordf. i folkskoledirektionen, lärlings- och yrkesskolestyrelsen samt styrelsen över statistiska kontoret; mottagning: stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset; tisdagar kl. 2—3, övriga dagar kl. 11—12.

Åkerman, G. R. J. (rotel V, industriroteln: ärenden rörande de industriella verken, hamnen samt i allmänhet handel och sjöfart; ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen), ordf. i industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen och löneavtalsnämnden; mottagning: stadshuset, C.; rt. och st. stadshuset; alla dagar, utom onsdagar och fredagar, kl. 12—1.

Sandberg, H. K. A., stadsfullm. (rotel VI, gaturoteln: ärenden rörande stadens gatur-, park-, renhållnings- och brandväsen; livsmedelsfrågor samt ärenden rörande slakthus- och saluhallsväsen; ärenden rörande kyrkogårdsförvaltningen), ordf. i gatunämnden samt slakthus- och saluhallsstyrelsen; mottagning: stadshuset, C.; rt. och st. stadshuset; kl. 11—12.

Övriga ledamöter.¹⁾

Berglund, J. E., kassör, vice ordf. i drätselrådets (Arb.)

Vakant. (Mod.)

[Uppdraget som vice ordf. i industriverksstyrelsen: vakant.]

Björklund, C. G., journalist, vice ordf. i fastighetsnämnden. (Arb.)

Kinmanson, H. S., byrådirektör, vice ordf. i gatunämnden. (Mod.)

Söderström, G. A. E., ombudsman. (Arb.)

Folcker, J. F., generalagent. (Mod.)

Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör. (Arb.)

Wallin, J. A., transportmästare, vice ordf. i tjänstnämnden. (Arb.)

Carlsson, B. A., förste aktuarie, vice ordf. i folkskoledirektionen. (Mod.)

Ersättare.¹⁾

Sjöström, Chr., kontorschef. (Arb.)

Masreliez, G. W., revisionssekreterare. (Mod.)

Magnuson, P. K., förgyllare. (Arb.)

Hultman, G. H., civilingenjör. (Mod.)

Johansson-Visborg, Anna S., fru. (Arb.)

Wellin, Bertha, sjuksköterska, redaktör. (Mod.)

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru. (Arb.)

Andersson, J. E., spårvagnskonduktör. (Arb.)

Liander, M. E., grosshandlare. (Mod.)

Sekreterare.

Larsson, Y. G. R., kanslichef (se nedan).

Beträffande stadskollegiets övriga funktionärer se nedan under stadskansliet.

Delegerade för beredande av frågor rörande val.

Ordföranden; 1:e vice ordföranden; vederbörande borgarråd; Folcker, J. F.; Kinmanson, H. S.; Söderström, G. A. E.

¹⁾ Beteckningen »Arb.» anger, att vederbörande valts under partibeteckningen »Arbetarepartiet» (49 röster), och beteckningen »Mod.» under partibeteckningen »Moderata gruppen» (39 r.); under partibeteckningen »De frisinnade» avgavs vid valet 9 röster. — Ersättare inträder i kollegiet först vid avgång av ordinarie ledamot.

Stadskansliet.

Stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stadshuset; expeditionstid: 11—2.

Stadskansliets uppgift är att bestrida sekreterare- och kansligöromålen hos stadsfullmäktige och stadskollegiet. Det åligger kansliet sålunda bl. a. att, med särskild hänsyn till önskvärdheten av enhetlighet och följdriktighet, ägna slutlig granskning åt de till stadskollegiets prövning föreliggande ärendena, att biträda vid beredning och föredragning särskilt av större organisationsfrågor och i allmänhet viktigare ärenden av administrativ natur, med rätt för kansliet att i förekommande fall från vederbörande myndigheter införskaffa erforderliga yttranden och upplysningar, att uppsätta och expediera stadsfullmäktiges och stadskollegiets utlåtanden och beslut samt ombesörja brevväxlingen, att ombesörja stenografering vid stadsfullmäktiges sammanträden samt tillse, att vederbörande talare beredas tillfälle att kontrollera stenogrammen, samt att ombesörja tryckningen av stadsfullmäktiges protokoll, jämte därtill hörande yttranden, hos stadsfullmäktige väckta förslag samt stadskollegiets utlåtanden jämte därtill hörande bihang. Kansliet lyder under stadskollegiet, som fastställer dess instruktion.

Stadskansliets chef är kanslichefen (stadssekreteraren), vilken tillsättes av stadsfullmäktige i den ordning, fullmäktige besluta. Kanslichefen är stadskollegiet ansvarig för fullgörandet av kansliets uppgifter. Han fördelar arbetet å kansliets tjänstemän samt övervakar, att dessa fullgöra sina åligganden.

Övriga å kansliets stat upptagna tjänstemän tillsätts av stadskollegiet. Sekreteraren åligger att ombesörja nödiga kallelser till samt protokollsföringen vid stadsfullmäktiges och stadskollegiets sammanträden samt expeditionen av därvid erforderliga föredragningslistor och handlingar och att i enlighet med kanslichefens anvisningar uppsätta och expediera utlåtanden och beslut. Sekreteraren uppehåller i förekommande fall kanslichefens befattning. Finanssekreteraren skall lämna erforderligt sekreterarbiträde åt borgarrådet för drätselroteln samt efter kanslichefens anvisning ombesörja utredningar av ekonomisk natur. Registratören åligger att

föra diarium, registratur och andra erforderliga SK.
längder och anteckningar samt vårda kansliets bibliotek och arkiv, att tillse, att stadsfullmäktiges och stadskollegiets handlingar i behörig ordning och med erforderlig skyndsamhet tryckas, att efter kanslichefens anvisningar handlägga kansliets personalfrågor samt att omhänderväsa kansliets kassarörelse och bokföring. Registratören utövar den närmaste ledningen av för maskinskrivning, stenografering, korrekturläsning och därmed sammanhängande göromål anställd personal samt av kansliets expedition.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet den 27 maj 1920.

Kanslichef
(stadsekreterare)
(18,000 kr.).

Larsson, Y. G. R.; mottagningstid: 11—12.

Sekreterare (26).

Hildebrand, E.

Finanssekreterare (26).

Nordwall, B. I. S.; träffas säkrast kl. 11—12.

Registrator (18).

Ljungborg, O. E.; expeditionstid: 11—2.

Stenografer hos stadsfullmäktige
(anslag 17,000 kr.).

Cronvall, P. A., förste stenograf; Widegren, P. G.;
Schött, C. F. L.; Junker, S. G.; Lindström, E. G.

En kontorsskrivare (9), två stenografer
(2,250 kr.), ett skrivbiträde (1,200 kr.).

Förste vaktmästare (9).

Sandahl, F. G. W., tjl., tjj. Johansson, J. V.

Två vaktmästare (7), en extra vaktmästare (2,580 kr.).

Stockholms stads drätselnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

*Stadshuset, C.; rt. och st. stadshuset.
Drätselnämnden sammanträder vanligen
varannan tisdag kl. 2,15 e. m.*

Då Stockholm erhöi sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende under drätselnämnden, som ursprungligen, oavsett pleniären, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvakts- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöi nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. Genom k. kungörelsen den 12 oktober 1894 gjordes i nämndens instruktion den ändring, att ärenden rörande stadens renhållning överflyttades från första till andra avdelningen. Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera

genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som dittills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppstår, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller anorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörligen iakttages, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställas. I avseende å uppörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den i kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej tåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälans till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelser statförslag, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Slutligen är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för nöjes-skatt.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet bland dettas medlemmar, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige, varvid, om så äskas av behörigt antal väljande, proportionellt valsätt skall användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningsskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi, och till vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde. Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll föres den 1 därpå följande juni tillbandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde.

Instruktion m. m. K. instruktion för Stockholms stads drätselnämnd den 19 mars 1920 med ändring den 31 dec. 1920. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 30,832,900 kr. (därav att täckas med lånemedel 2,700,000 kr.); inkomster: 28,188,000 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, J. E., kassör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

*Erikson, G. O., kassör, stadsfullm.

Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm.

*Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.

Söderström, G. A. E., ombudsman, stadsfullm.

Suppleanter.

Welin, K. G. A., trafikdirektör, stadsfullm.

Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm.

*Anderson, B. T. A., handlande.

*Wikström, E. E., överkrigsfiskal, stadsfullm.

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Drätselnämndens delegerade.

Drätselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv och bibliotek.

Borgström, A. G. S.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

Delegerade för låneärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar fatta beslut rörande lånevillkor vid utlåning från av nämnden förvaltade fonder eller andra nämndens medel).

Lindmark, C. A.; Welin, K. G. A.; Malm, P. L., stadskamrerare.

Delegerade för nöjesskatteärenden.

Erikson, G. O.; Lidman, C.; Malm, P. L., stadskamrerare.

Kassaförvaltare.

Malm, P. L., stadskamrerare; Bohman, A. G., drätselkamrerare (ställföreträdare).

Drätselnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1921 års räkenskaper och förvaltning).

Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Bjursström, D. A., grosshandlare.

Lindbäck, C. V., postexpeditör.

Ljungberg, K., ekonomichef.

Nissvandt, S. G., direktör.

Suppleanter:

Magnusson, C. A., handlande.

Mattelin, K. G. K., överpostiljon.

Zetterlund, C. R., kontorschef.

DN. Drättselnämndens kansli och expedition.

*Stadshuset, 1 tr., C.; rt. och st. stads-
huset; expeditionstid: 10—3.*

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Registratören, som därjämte är kanslist, åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrift och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876, med ändringar den 7 aug. 1889 och den 30 maj 1895.

Sekreterare (25).

Folin, C. A.; mottagningstid: 11—12.

Registrator (17).

Östberg, H.

Drättselnämndens (stadens) ombudsmans expedition.

*Stadshuset, 2 tr., C.; rt. och st. stads-
huset.*

Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens) talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de in-teckningar, som tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. $\frac{1}{2}$ 1927); rt 341 29; mottagningstid: 1,30—3.

Kanslist (15).

Karlsson, E. A., tj. (se nedan kammarkontoret), tj. f. Fritjofson, G. V.

Två amanuenser (3,000 kr.), en vaktmästare (5) (även å kammarkontoret).

Drättselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drättselkamreraren och registratörsexp. 1 tr.), C.; rt. och st. stadshuset; expeditionstid: 10—2,30.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammanslogos dessa till ett enda, drättselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drättselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drättselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppboresmän och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drättselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drättselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han att påkalla biträde av kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I sammanhang med det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drättselnämnden genomfördes, ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tillsvidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. (Ny instruktion är under utarbetande.) Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å.

Stadskamrerare (29).

Malm, P. L.; rt. 341 26; mottagningstid: 1—3.

Expeditions- och utredningsavdelningen.

Drättselkamrerare (24).

Böhm, A. G.; mottagningstid: 1—3.

Registratorsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Hagström, E. J. H., *tf.*

En *amanuens* (3,300 kr.), tre *kontorskrivare* (7) (därav en med tjänstgöring företrädesvis å kansliet), ett *kontorsbiträde* (5), en *extra tjänsteman* (exspektanslön 3,600 kr.).

Budgetkontrollexpeditionen.

Bokhållare.

Ekwall, N. A. (18); Karlsson, E. A., *tf.* (17).

Två *amanuenser* (3,300—2,700 kr.), ett *extra biträde*.

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (18).

Lindwall, E. L., bokhållare (17), *tf.*

Två *extra biträden*.

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare.

Gustafson, J. A. T. (18); Gilljam, K. G., *tf.* (17).

En *kontorsskrivare* (7).

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).

Smedin, C. A., bokhållare (17), *tf.*

Kassörer (17).

Wimmerstedt, K. A. R.; af Donner, G. A. J.

Två *amanuenser* (3,300—3,000 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Pyk, Inez M. M.

Tre *kontorsbiträden* (5).

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).

Holmberg, K. E.; mottagningstid: 1—3.

Bokhållare (18).

Svensson, S. A.

Två *amanuenser* (3,300 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

En *kontorsskrivare* (7).

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).

Brodin, N. A.

Bokhållare.

Grundström, N. E., *tf.* (18); Johnson, A. W. (17).

En *amanuens* (2,700 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Oterdahl, Hilma O.

En *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5), ett *extra biträde*.

Obligationsavdelningen.

Stadshuset, ing. från Eiraplan, n. b., C.

Föreståndare (19).

Palm, G. E.; mottagningstid: 1—3.

Bokhållare (17).

Arvidson, H. A.

Två *amanuenser* (3,300—3,000 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Högberg, Karin.

Två *kontorsskrivare* (7), två *extra biträden* samt *tillfälliga biträden*.

Tjänstemän, som på grund av förordnanden i uppbördsverket (se ovan) åtnjuta tjänstledighet.

Ruus, R. A., bokhållare (18); Georgii, N. H., bokhållare (18); Öberg, S. A., bokhållare (18); Wallenberg, K. A., bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8)

Winberg, K. A.

Sex *vaktmästare* (5) (därav en tillika å ombudsmansexp.), elva *vaktmästarbiträden*.

Stockholms stads revisionskontor.

Stadshuset, 4 tr., C.; rt. och st. stadshuset; (7:de revisionslotten se nedan); expeditionstid: 9—11,30 samt 1—2,30.

Redan i mitten av 1700-talet fanns å Stockholms stads stat anställd en stadens revisor, vilket framgår av bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne

DN.

tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionssverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbördsråds och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekviderade och upphandlade behov av alla slag. Med ökningen i göromålen erhöll denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvänne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a afdelning. Här i skedd dock genom stadsfullmäktiges beslut den 14 februari 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättningars räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. Med uttalande av att stadsrevisorerna hädanefter skulle verkställa granskning av samtliga nämnders räkenskaper samt utöva kontroll å kommunalförvaltningen i alla dess delar, varigenom hans verksamhetsområde bleve i väsentlig mån utvidgat, hemställde drätselnämnden år 1869 i skrivelse till stadsfullmäktige om fastställande av en instruktion för stadsrevisorerna. En sådan blev och genom drätselnämndens försorg utarbetad och antogs av stadsfullmäktige den 1 augusti 1870. I dess första paragraf hette det: »Stadsrevisorerna, vilken tillsättes av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande, åligger att granska räkenskaperna, som röra kommunalförvaltningen i Stockholm, samt tillse, att, evad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages.» Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget åt revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som av stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893 och av överståthållarämbetet fastställdes den 1 juni s. å. Enligt denna instruktion, som alljämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning av samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillses, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Stadsrevisorerna äger att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan också en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering av uträkningarna skall tillses, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, av vederbörande myndigheter fattade beslut eller i öfrigt givna föreskrifter äro iakttagna.

Allt efter som arbetena å revisionskontoret vuxit, hava ock antalet tjänstemän ökat; från och med år 1919 skola å kontoret finnas anställda: en stadsrevisor, som är chef för kontoret, en förste revisor, som skall vara föreståndare för den första revisionslotten, och i vars åliggande därjämte ingår att vid behov vara stadsrevisorernas ställföreträdare, sju revisorer, föreståndare för var sin revisionslott, sju bokhållare, sju kontorsskrivare samt erforderligt antal amanuenser och extra tjänstemän. Stadsrevisorerna, förste revisorerna, revisorerna, bokhållarna och kontorsskrivarna tillsättas av drätselnämnden.

Den uppdelning av revisionskontorets arbeten å afdelningar eller lotter, varom ovan nämnts, tog sin början redan år 1910, men har först från och med år 1918 vunnit stadga. Från och med år 1922 är arbetet uppdelat i åtta revisionslotter, vilkas omfattning framgår här nedan.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).

Billing, J. M. A.; personligen rt. 341 39; mottagningstid: 10—12.

Revisionskontorets expedition.

Registrator (9).

Lindahl, Hulda A.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av Stockholms stads bokslut samt stadens lån och låne-medel m. m.)

Förste revisor (21).

Barkman, E. V.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens jämte handels- och sjöfartsnämndens, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, tjänstemännens och löneavtalsnämndens räkenskaper och bokslut samt stadens fonder.)

Revisor (19).

Mathson, M. C. R. G.

Bokhållare (13).

Ericson, G. E. H.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma
(exspektanslön 4,200 kr.).

Larsson, L. H., f. d. kommunalkamrerare.

En kontorsskrivare (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens och hamnstyrelsens räkenskaper och bokslut samt byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets inkomstdiarier.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

Bokhållare (13).

Lindberg, C. S.

En *kontorsskrivare* (7).

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

5:e revisionslotten.

(Granskningen av arbetsförmedlingens, fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens, nykterhetsnämndens, frihamnsnämndens och lärlings- och yrkesskolestyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoledirektionens, rätts-hjälpsanstaltens och Liljevalchs konsthalls räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

von Krusenstjerna, C. G. A., tjl. (se gatunämnden), tjl. Kjellgren, G. F.

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va: (gasverket); st. Vasa 14 73.

(Granskningen av industriverksstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; rt. 91 61, 91 62; st. Norr 14 40, 90 03.

Bokhållare (13).

Persson, M. B.

En *kontorsskrivare* (7).

8:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens, polisens och stadshusnämndens räkenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13).

Alvarsten, S. F. N. A:son.

En *kontorsskrivare* (7).

Tio *amanuenser* (3,600—2,700 kr.), fyra manliga *e. o. tjänstemän* (2,400—2,100 kr), fem kvinnliga *e. o. tjänstemän* (1,980—1,500 kr.), en *vaktmästare* (5), en *extra vaktmästare* (1,620 kr.).

Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12), St.; rt. 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—3.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlåneinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas av ett stort, runt torn, en kvarleva av Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder (1534—1637, spridda år), utskennings- och vågböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaktinstitutionen, börs-, bro- och hamnbyggnadsfonden, skrävasendet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. Ävenså förvaras där kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776). Likaledes inrymmas där bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi, upprättat år 1900. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställd av drätsel-nämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1922. Utgifter: 60,870 kr.; inkomster: 700 kr.

Arkivföreståndare (20).

Bolin, E. G.

DN.

En amanuens (5,100 kr.), en e. o. tjänsteman, ett extra skrivbiträde.

Vaktmästare (7).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: rt. 113 11; st. Norr 23 83; expeditionstid: 9,30—3, lördagar 9,30—2,30 och helgdagsaftnar 9,30—2.

Kassakontoret: rt. 113 06; st. Norr 25 23; expeditionstid: 9,30—3, lördagar 9,30—2,30 och helgdagsaftnar 9,30—2.

Expeditionen för inlämning av auktionsgods: rt. 113 46; st. Norr 28 10.

Avgifter. Säljaren betalar till auktionsverket:

- I. För lösegendom i allmänhet 6 % av inropssumman, vare sig försäljningen sker å eller utom auktionsverket; för handelsvaror, som säljas i så stora lotter, att inropssumman för varje lott uppgår till minst 100 kr., nedsättes auktionsavgiften vid börsauktioner till 1 %, vid andra auktioner till 2 % av inropssumman; för aktier, obligationer och andra värdepapper, när sammanlagda inropssumman å en försäljningsräkning ej överstiger 100 kr., 2 % av densamma; å vad härutöver belöper till och med 1,000 kr. 1½ %; å vad häröver belöper till och med 10,000 kr. 1 %; å vad häröver belöper till och med 100,000 kr. 1½ % samt vad häröver belöper ¼ %; för fastighets-, fartygs-, uthyrnings- eller arrende- samt entreprenadauktioner gälla särskilda bestämmelser (se auktionsreglementet § 13, I. a), d), h)); för återrop av lösegendom betalas samma avgift som för försäljning; för handelsvaror å börsauktion dock endast hälften därav.
 - II. För varje med klubbslag fäst anbud erlägges därjämte i slagavgift 15 öre.
 - III. För varje lott, som innumrerats men återtagits före försäljningen, erlägges en avgift av 5 öre.
- Säljaren betalar dessutom annonskostnaderna.

För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktions-

verket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan nämnda rådmännen. År 1694 lades auktionsverket under magistratens direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under magistratens direktion; den närmaste tillsynen utövades av trenne rådmän med titel direktörer. Det före 1907 gällande reglementet utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de åligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Sedan beredningsutskottet efter av stadsfullmäktige erhållit bemyndigande den 3 mars 1898 tillsatt en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till omorganisation av stadens auktionsverk, och denna kommitté den 8 februari 1904 avgivit betänkande i ärendet, beslöt stadsfullmäktige den 27 november 1907 antaga nytt reglemente samt ny tjänste- och avlöningsstat för Stockholms stads auktionsverk. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändring den 20 sept. 1909 och 29 juni 1910. Av drätselnämndens första avdelning fastställd instruktion för auktionsverket den 12 maj 1908 med tillägg och ändringar den 2 april 1912, 7 mars 1916 och 2 jan. 1919.

Stat år 1922. Utgifter: 345,460 kr.; inkomster: 269,800 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; rt. 113 11; st. Norr 23 83; mottagningstid: 1—2.

Kamrerare (19).

Strauss, G. B.

Kommissarier (17).

Alexisson, F. P.; Bauman, S. G.; Fridholm, T.

Kassör (17).

Thalén, U. E.

Registrator, tillika aktuarie (15).

Alfheim, B. R.

Kassakontrollant (13).

Palmgren, G. E.

Notarier (11).

Ruus, E. H.; Westberg, E. T.; Britton, S. A.
H. Pson; Holmin, S. E. N.; Rosell, N. E.

Fyra *e. o. notarier* (anslag 3,000 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman
(10).

Tiderman, P. A.; rt. 113 46; st. Norr 28 10.

Tre *utopare* (8), *aderton vaktmästare* (8), *en kontorsvaktmästare* (5) samt *extra vaktmästare*.

Bokauktionskammaren.

Myntgatan 4, 1 tr., St.; rt. 115 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 11—3; auktioner: onsdagar och lördagar från kl. 9,30 f. m. (lunchrast 12,30—1,30) samt, när så kräves, tisdagar och fredagar fr. kl. 5 e. m.

Avgifter. Säljaren betalar till bokauktionskammaren:

För böcker, kartor, musikalier och autografer 12 % av inropssumman.

För mynt 7 % av inropssumman.

Säljaren betalar dessutom annonskostnaderna samt bekostar katalogens upprättande och event. tryckning.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förrättades 1668. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr sid. 58). År 1702 klagade detta verk hos kansli-kollegium över Richard von der Harlds intrång »med sin upprättade bookauktion». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kansli-kollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »addeles afskilt och befriat ifrån Stadsens Auction». Efter hans död lämnades alla bokauktioner enligt k. brev daterat Bender den 26 juli 1712 under deras förvaltning, som förde direktionen på »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket

från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 oktober 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 november 1821 och den 9 februari 1831. Vid auktionsverkets omorganisation 1907 beslöto stadsfullmäktige, att bokauktionsverket fortfarande skulle lämnas på entreprenad.

Enligt det med drätselnämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman för böcker och mynt. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren den 9 februari 1831 med ändringar den 14 jan. 1847 och 30 juni 1920.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; rt. 115 13; mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar 2—4 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En *notarie* (avlönad av staden med 3,000 kr.), en *mäklare*, två *vaktmästare* och två *kvinnliga biträden* (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik.

I anledning av väckt motion beslöto stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätsel-nämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Den 18 december 1911 beslöto fullmäktige, att musik skulle utföras även i Vasaparken; en paviljong är numera därstädes uppförd. Samtidigt ökades anslaget för utvidgning av konserterna under söndagarna med musik av fullständig militärorkester. Söndagskonserterna hava emellertid numera indragits. Friluftsmusiken utföres genom av drätselnämnden engagerade militärmusikkåror under månaderna juni—augusti i var och en av ovannämnda parker samt vid Enschede, varest under år 1917 uppförts en musikpaviljong. Vissa konserter hava jämväl förlagts till Bromma församling, varjämte fr. o. m. år 1921 ett antal konserter anordnas även i Hjorthagen. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Paviljongernas skötsel ombesörjes av byggnadskontoret.

DN.

Sedan under sommaren 1912 av Stockholms arbetarsångförening försök för utrönande av allmänhetens intresse gjorts med utförande av sångstycken av manskör i samband med instrumentalkonserterna, hava stadsfullmäktige, då sångkonserterna livligt uppskattats, sedermera beviljat anslag även för anordnande av sångkonserter.

Anslag för år 1922: 46,000 kr.

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 142, Va.; rt. 823 03; expeditionstid: 9,30—3,30.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln av detta hundstall har drätselnämndens första avdelning genom kon-trakt den 3 november 1908 uppdragit åt svenska

hundskyddsföreningen, som anställer och avlönar en av drätselnämnden och polismyndigheten godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med en krona per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden en krona per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvän enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor.

Stat år 1922. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 5,450 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1922 (skatten utgår efter 15 kr. per hund) till 65,000 kr.

Vårdare

(1,800 kr.; fri bostad).

Erikson, L. E.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

(Skönhetsrådet.)

I en 1915 hos stadsfullmäktige väckt motion föreslogs tillsättande av ett särskilt kommunalt råd för vård av Stockholms stads natur, dess estetiska intressen och kulturella minnesmärken och om andra åtgärder för ett allmänare tillgodogörande för befolkningen av vad som skänker bostadsplatserna skönhet och trevnad. Med anledning därav beslöto stadsfullmäktige den 19 mars 1917 att tillsätta en kommitté av tre på detta område kompetenta personer för att utreda och framlägga förslag, huru de i motionen fram-förda synpunkterna bäst och mest praktiskt måtte kunna främjas. Kommittén avgav i november 1917 sitt betänkande (Bih. nr 141 för 1917). Vid behandling av detta betänkande beslöto stadsfullmäktige den 18 mars 1918 att tillsätta sju kommitterade jämte två suppleanter (ett »naturskydds- och konstråd») med uppgift att som rådgivare åt under stadsfullmäktige lydande utskott, nämnder, styrelser och kommittéer utreda och avgiva förslag i frågor rörande bl. a. Stockholms natur, naturminnen och parkväsen, staden tillhöriga konstverk, utsmyckning av byggnader, gator, torg m. m., skyltanordningar, uppställande av kiosker, stånd och mindre byggnader, namn på gator, torg, byggnader m. m., skolundervisning och annat upplysningsarbete i fråga om naturskydd och skönhetsvård, stadens samlingar av konst, konstindustri och konsthantverk samt andra liknande frågor, som hänskjutas till rådets bedö-

mande. Åt de kommitterade gavs tillika i uppdrag att framlägga förslag till reglemente för sin verksamhet och till utgiftsstat efter den erfarenhet, som kunde vinnas under organisationens mer provisoriska fungerande. Rådet beslöt år 1919 att antaga namnet »Rådet till skydd för Stockholms skönhet». Skönhetsrådet framlade år 1920 för stadsfullmäktige ett förslag till instruktion för rådet, men detta förslag har ännu ej föranlett någon åtgärd från stadsfullmäktiges sida. I rådets stat för år 1922 ingå bl. a. utgifter för utredningar och arkitekturarbeten, tävlingar, upplysningsverksamhet, inspektionsresor m. m.

Första val av ledamöter i rådet ägde rum den 17 dec. 1918, sedan dessförinnan förslag inhämtats från olika sakkunniga myndigheter och korporationer å till ifrågavarande uppdrag lämpliga personer. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 nov. 1920 skola rådets ledamöter och suppleanter hädanefter utses för två år i sänder, varvid hälften (eller antalet närmast hälften) avgår varje år.

Stat år 1922. Utgifter: 16,600 kr.

Ledamöter.

*Bendixson, I. O., professor, stadsfullm., v. ordf.; Curman, J. S., byggnadsråd; Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm.; Hjortzberg, G. O., professor; Lindhagen, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm.; *Möller, C. O., generaldirektör, ordf.; *Ström, O. F., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter.

*Lönnerberg, A. J. E., professor; Hallström, G. A., konstnär.

Sekreterare
(3,000 kr.).

Josephson, R., fil. d:r, docent.

Konsthallen å Djurgården.
(Liljevalchs konsthall.)

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testamente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo befogenhet att bestämma om användningen av överskottsmedlen, sedan av testator gjorda donationer utgått, förklarade sig utredningsmännen villiga att använda intill 500,000 kr. för att i Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsakligen avsedd för konstatställningar. Donationen gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige till byggnadstomt upplåte ett område i kv. Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djurgården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfullmäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätsel-nämndens första avdelning att med utrednings-männen träffa avtal om byggnadens förvaltning. Enligt detta avtal, som avslöts den 26 maj 1914, skulle konsthallen förvaltas av en styrelse, bestående av fyra personer (därav en intendent för byggnaden), utsedda av drätsel-nämndens första avdelning; dock skulle utredningsmännen första gången äga utse intendenten och ytterligare

en ledamot. På framställning av utrednings-männen beslöt emellertid drätsel-nämndens första avdelning den 2 jan. 1915, att styrelsen till en början (t. o. m. år 1917) skulle bestå av fem personer, varav tre skulle utses av avdelningen och två av utredningsmännen, varjämte inten-denten finge utses av styrelsen utom dess krets. Därefter skulle samtliga styrelsens ledamöter ut-ses av drätsel-nämnden. Genom en ändring i av-talet den 9 mars 1920 har drätsel-nämnden[s första avdelning] erhållit rätt att bestämma antalet ledamöter och tillsvidare fastställt detsamma till sju. Av ledamöterna skall minst en vara konst-när; intendenten utses av styrelsen inom eller utom dess krets.

Konsthallen togs i bruk våren 1916.

De nuvarande ledamöterna äro utsedda av drätsel-nämndens första avdelning den 23 okt. 1917 och 9 mars 1920 (för obestämd tid).

Stat. år 1922. Utgifter: 90,840 kr.; in-komster: 62,000 kr.

Styrelse.

H. K. H. Prins Eugen, ordf.; Eriksson, C., skulptör; Kinander, C. E., direktör, riksgäldsfullm:s ordf.; Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.; Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.; Laurin, Th. O., direktör; Nordström, K. F., målare.

Intendent.

Strindberg, S.

Ett kontorsbiträde, en kassörska, en till-syningsman, fyra vakter samt extra vakter.

DN.

Tj.N.

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

*Stadshuset, 3 tr., C.; rt. och st. stads-
huset; expeditionstid: 10—2,30.*

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöto stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna lönerreglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att befordra enhet och likformighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänstereglementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförtros. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänstereglementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänstereglementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas statförslag, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan befinnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års lönerreglering be-
myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenäm-

den att bl. a. besluta om reglering av avlöningsförmånerna för den på extra stat avlönade tjänstepersonalen. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänstesekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller cheftjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelses förvaltningsområde. Sådan representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänstemän, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänstemän äga rätt att i ärende av här ifrågavarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvänne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa

befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921) med ändringar den 19 sept. 1921 och 9 jan. 1922. Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921. Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921. Avtönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektriser vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbořdsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallsersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa kristidshjälp för pensionärer hos änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande.

Stat år 1922. Utgifter: 58,700 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Juhlin Dannfelt, C. G., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

Lange, E., kassör, stadsfullm.

Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.

*Nilsson, J. P., direktör, stadsfullm.

*Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Edberg, F. O., spårvagnsförare, stadsfullm.

Johansson, E. G., ombudsman.

Cervin, N. H., skräddarmästare, stadsfullm.

*von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm.

*Forssberg, E. V., direktör.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd).

Widskiöld, J., kamrerare.

Suppleant: Andersson, A. W., övermaskinist.

Kassaförvaltare.

Malmros, N.

Suppleant: Anderberg, G. H. A.

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1921 års förvaltning).

Lindbergh, N. E., disponent.

Nordlund, E., kapten.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; mottagningstid: 11—12.

Bokhållare (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En vaktmästare (1,740 kr.).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut äro. I händelse av förfall för suppleant, som sålunda skolat tjänstgöra, inträder annan suppleant enligt instruktionen i följande ordning: Cervin, von Porat, Edberg, Forssberg, Johansson.

Stockholms stads löneavtalsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Löneavtalsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.

Frågan om arbets- och lönevillkor för kommunens fasta arbetare har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för behandling av stadsfullmäktige och stadens myndigheter. Förslag om utredning därav framlades i motioner hos stadsfullmäktige bl. a. 1905 och 1908. I olika motioner 1909 och 1910 föreslogs, att en särskild nämnd skulle inrättas för handläggning av arbets- och löneförhållanden för arbetare och med dem likställd personal vid stadens arbeten. 1910 framlades även ett av stadens arbetschefer och stadskamreren utarbetat förslag till »stamanställning» av arbetare i stadens tjänst jämte därmed sammanhörande bestämmelser och reglemente, vilket förslag sedermera begränsades till att omfatta endast gas- och elektricitetsverket. Stadsfullmäktige beslöt emellertid 1913 att avslå detta förslag och hänsköt i stället hela frågan för utredning till en kommitté. Denna framlade 1918 förslag om inrättande av en »Stockholms stads arbetarelöne-nämnd» samt rörande formerna för ordnande vid stadens arbetsföretag av drifts- och arbetspersonalens arbets- och lönevillkor. Efter vederbörliga yttranden av stadens myndigheter blev förslaget med vissa ändringar antaget av stadsfullmäktige, som den 27 juni 1918 beslöt tillsättandet av *Stockholms stads löneavtalsnämnd*.

Enligt nu gällande instruktion åligger det löneavtalsnämnden att å stadens vägnar handlägga och avgöra ärenden rörande arbets- och lönevillkor för den vid stadens arbetsföretag anställda drifts- och arbetspersonalen, dock ej i fråga om personal, upptagen på stadens lönestat, eller i fråga om ämne, varom stadsfullmäktige förbehållit sig att besluta. Nämnden handhaver därjämte de övriga hithörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Innan beslut fattas i något ärende, skall den nämnd eller styrelse, som ärendet rör, lämnas tillfälle att meddela upplysningar och uttala sin mening; nämnder och styrelser äro skyldiga att härutinnan tillhandaga löneavtalsnämnden. Arbetschef, som icke är ledamot av nämnden (se nedan), eller, vid förfall för honom, hans ställföreträdare i tjänsten skall kallas till sammanträde, där ärende, som rör honom underlydande personal, skall handläggas, samt äger därvid deltaga i nämndens överläggning och få sin mening, där den avviker från nämndens beslut, an-

tecknad till protokollet. Nämnden är berättigad att förutöfvandets av sin verksamhet anlita utomstående sakkunniga, ävensom att utse en eller flera personer inom eller utom nämnden att å dess vägnar föra förhandling eller vidtaga andra förberedande åtgärder.

Löneavtalsnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige, samt en av stadens arbetschefer jämte suppleant för denne. Den sistnämnde ledamoten jämte dennes suppleant utses vid sammanträde, utlyst av stadens byggnadschef, av och bland de högsta arbetscheferna vid sådana stadens verk, där minst 100 arbetare sysselsättas. De fyra av stadsfullmäktige valda ledamöterna och suppleanterna för dem utses bland personer, vilka tillhöra sådana nämnder eller styrelser, under vilka lyder arbetarpersonal, som enligt vad ovan nämnts beröres av löneavtalsnämndens verksamhet. Tjänstgöringstiden för av arbetscheferna utsedd ledamot samt dennes suppleant liksom även för av stadsfullmäktige valda ledamöter och suppleanter är två år. Nämnden har inom sig utsett två delegerade för handläggning av vissa förvaltningsärenden.

Nämndens förvaltning granskas årligen av tre av stadsfullmäktige utsedda revisorer.

Instruktion m. m. Instruktion för Stockholms stads löneavtalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920. Allmänna bestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid Stockholms stads arbeten, antagna av löneavtalsnämnden och svenska kommunalarbetsförbundet den 12 juli 1919, med ändringar den 14 jan. 1920. Specialbestämmelser angående arbets- och löneförhållanden vid [stadens särskilda verk], gällande från den 1 januari 1922. Förhandlingsordning mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd, Göteborgs stads avlöningsnämnd och Malmö stads avlöningsnämnd å ena sidan samt å den andra svenska kommunalarbetsförbundet, antagen den 12 juli 1919.

Stat år 1922. Utgifter: 24,400 kr.

Löneavtalsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Åkerman, G. R. J., borgarråd.

Vice ordförande.

***Ahlström, W.**, förtroendeman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

***Rissén, H. R.**, tulltjänsteman, stadsfullm.

***Åkerlindh, J. G.**, direktör, stadsfullm.

Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadens arbetschefer).

Suppleanter.

Hultman, G. H., civilingenjör, stadsfullm.

***Pehrsson, J. P.**, förtroendeman, stadsfullm.

***Ståhl, A. E.**, filare, stadsfullm.

Vinberg, S. W., hamndirektör.

Dahlander, R., direktör för gas- och elektricitetsverken (vald av stadens arbetschefer).

Sekreterare

(3,000 kr.).

Arnoldsson, B. I.; rt. 835 16.

Löneavtalsnämndens delegerade.

Åkerlindh, J. G.; **Åkerman, G. R. J.**, ordf.

Löneavtalsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1921 års förvaltning).

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

Holmblad, D., grosshandlare.

Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.

Kommunala skiljenämnder för arbetarfrågor.

Enligt mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd samt avlöningsnämnderna i Göteborg och Malmö å ena sidan samt svenska kommunalarbetsareförbundet å andra sidan den 12 juli 1919 upprättad förhandlingsordning skall för avgörande i sista instans av avtalsfrågor m. m. tillsättas en förliknings- och skiljenämnd, vald för ett år i sänder och bestående av elva ledamöter, av vilka två utses av Stockholms stads löneavtalsnämnd, en av Göteborgs och en av Malmö stads avlöningsnämnd samt fyra av svenska kommunalarbetsareförbundet, medan de tre övriga ledamöterna jämte en suppleant utses av kungl. maj:t, som tillika förordnar en av de av kungl. maj:t utsedda ordinarie ledamöterna att vara förliknings- och skiljenämndens ordförande. För de förstnämnda åtta ledamöterna utses i enahanda ordning ett lika antal suppleanter.

Vidare skola för behandling och avgörande av andra tvistefrågor rörande arbets- och löneförhållanden än sådana, som avse ingående av nytt avtal, upprättas tre lokala skiljenämnder, en i Stockholm, en i Göteborg och en i Malmö.

Varje sådan skiljenämnd utses för ett år i sänder och består av fem ledamöter, av vilka två utses av vederbörande avtalsnämnd och två av svenska kommunalarbetsareförbundet, medan den femte ledamoten, vilken tillika är skiljenämndens ordförande, väljes av de sålunda utsedda eller, för den händelse dessa icke kunna enas om valet, av distriktets förlikningsman. För förstnämnda fyra ledamöter utses i samma ordning ett lika antal suppleanter.

*Riksskiljenämnden.**Av Stockholms stads löneavtalsnämnd utsedda ledamöter.*

Åkerlindh, J. G., direktör, stadsfullm.; **Åkerman, G. R. J.**, borgarråd.

Suppleanter: **Ahlström, W.**, förtroendeman, stadsfullm.; **Kinberg, A. G. H.**, överstelöjtnant, stadens byggnadschef.

Övriga ledamöter.

Hamberg, K. G., rådmän; **Kihlmark, G.**, byråchef, ordf.; **Kjäll, H. P.**, länsassessor (utsedda av kungl. maj:t); **Silfverstolpe, D. O. M.**, maskindirektör (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); **Brundin, G. R. V.**, överpostmästare (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); **Carlsson, O.**, ledamot av försäkringsrådet, **Lindqvist, A. H.**, statsråd, **Nordgren, F. L.**, förtroendeman, **Storm, N. G. K.**son, ombudsman (utsedda av svenska kommunalarbetsareförbundet).

Suppleanter: **Cronvall, P. A.**, jur. utr. och fil. kand. (utsedd av kungl. maj:t); **Nyström, J. O. H.**, major (utsedd av Göteborgs stads avlöningsnämnd); **Bengtsson, L. A.**, assessor (utsedd av Malmö stads avlöningsnämnd); **Hagman, E. O.**, byråassistent, **Nilsson, E.**, expeditör, **Persson, N. O.**, expeditör, **Söderberg, P.**, förtroendeman (utsedda av svenska kommunalarbetsareförbundet).

*Kommunala skiljenämnden för Stockholm.**Ordförande.*

Ännu ej utsedd.

Av löneavtalsnämnden utsedda ledamöter.

Paues, E. W., direktör hos Sveriges textilindustriförbund; **Vinberg, S. W.**, hamndirektör.

Suppleanter: **Lindqvist, E. V.**, ingenjör; **Thelander, C. Th. F.**, ingenjör, stadsfullm.

Av svenska kommunalarbetsareförbundet utsedda ledamöter.

Dahl, J. A., smed; **Johansson, E. G.**, ombudsman.

Suppleanter: **Lindskog, G. E.**, timmerman; **Lundin, K. H.**, renhållningsarbetare.

LaN.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. (ing. fr. Österlånggatan).
Sessionstid växlande.**Kontrollanten träffas säkrast kl. 11—12
i uppbördskamrerarens tjänsterum i sam-
ma hus.*

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotmän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava inseeende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. I samband med den kommunala omorganisationen har den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden utfärdats, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotmän, efter 1 maj 1917 till antalet 35 (se nedan).

Författningar. Kungl. brev till överståthållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Kungl. förordning den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm, med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, 8 okt. och 12 nov. 1915, 14 juni 1918 och 12 sept. 1921. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 750,400 kr.; inkomster: 46,300 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Hederstierna, C. F. W., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Hårleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., fil. dr., förste folkskolinspektör, (självskr.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Lagergren, C. H., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Tinggren, G. A., kassör, stadsfullm. (vald av hälsovårdsnämnden).

Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm. (vald av folkskoledirektionen).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

von Porat, T. G. H., avdelningschef, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Kontrollant och protokollsförare (3,500 kr.).

von Friesen, F. Hj. Mottagning se ovan.

En *vaktmästare* (400 kr.) samt växlande antal *extra tjänstemän* med varierande tjänstgöring å de olika rotemanskontoren.

Rotemän.

*Expeditionstider: 8—11 (under juni, juli och augusti 9—11).
Adresser: se nedan.*

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotamän och hava att var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda under mantalsnämnden.

Tidpunkten för den årliga mantalskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, har genom kungl. förordningen den 12 sept. 1921 framflyttats till den första helgfria dagen efter den 14 november. Mantalsuppgift, avfattad i enlighet med av överståthållarämbetet fastställt formulär, skall av en var uppgiftsskyldig upprättas i två exemplar och första helgfria dagen efter den 14 november avlämnas till husägaren eller den i hans ställe är. Husägaren åligger att insamla mantalsuppgifterna samt att upprätta en huvudförteckning i två exemplar över inom egendomen boende personer. Huvudförteckningen jämte tillhörande mantalsuppgifter skall därefter fr. o. m. den 17 november av husägaren tillhandahållas polispersonalen, vilken det åligger att insamla ifrågavarande förteckningar och uppgifter samt att, senast den 30 november, avlämna det ena exemplaret av dessa till vederbörande roteman.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall tillika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före den 10 mars utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalskrivningskontrollanten till ämbetet ingiva rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

Rotemännen hade tidigare även vissa åligganden i avseende å den allmänna fattigvården, men dessa hava numera upphört.

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under vartdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling samt fr. o. m. 1916 en i Bromma. Fr. o. m. 1 aug. 1916 sammanslogos 2. och 3. roten till en. Däremot beslöto stadsfullmäktige den 18 dec. 1916 inrättande fr. o. m. den 1 maj 1917 av ytterligare en rote i nuvarande Katarina församling. Rotarnas antal är således sedan den 1 maj 1917 inalles 35.

Instruktioner m. m. Kungl. förordningen den 28 maj 1897 ang. mantalskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909, den 8 okt. och 12 nov. 1915, 14 juni 1918 och 12 sept. 1921. Instruktion för rotmännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändringar den 14 mars 1908 och 1 sept. 1916. Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Trettiofem rotamän: lönegrupp 18. Skrivarehjälp till trettiofem rotamän: 1,800 kr. till var och en. Till förordnande av biträden i de större rotarna: 11,000 kr. Trettioen vaktmästare hos rotmännen: arvode 900 kr., fyra vaktmästare hos rotmännen i Brännkyrka och Bromma: arvode 1,050 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarna för mantalsuppgifters insamlande: högst 6,000 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G.

En *vaktmästare*.

2. och 3. Klararoten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Öström, G. F. H.

En *vaktmästare*.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, C.

Roteman.

Molin, A. R.

En *vaktmästare*.

5. Tegnérroten.

Vallingatan 42, C.

Roteman.

Giertha, J. B. S., frih.

En *vaktmästare*.

MN.

MN.

6. Observatorieroten.
Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.
En vaktmästare.

7. Jakobsroten.
Jakobsgatan 4, C.

Roteman.

Alm, C. S.
En vaktmästare.

8. Roslagsroten.
Regeringsgatan 74, C.

Roteman.

Sandstedt, K. G.
En vaktmästare.

9. Humlegårdsroten.
Nybrogatan 15 C, Ö.

Roteman.

Ekermann, L. E. O.
En vaktmästare.

10. Nybroroten.
Nybrogatan 16, Ö.

Roteman.

Wijkenstam, F. Th.
En vaktmästare.

11. Artillerirotten.
Kommendörsgatan 25, Ö.

Roteman.

Jakobsson, K. G.
En vaktmästare.

12. Sofiaroten.
Fjällgatan 31, Sö.

Roteman.

Wahlberg, H.
En vaktmästare.

13. Stadsgårdsroten.
Folkungagatan 77, Sö.

Roteman.

Lundberg, C. A.
En vaktmästare.

14. Katarina mellanrote.
Katarina Bangata 9 A, Sö.

Roteman.

Ahlm, J. M.
En vaktmästare.

15. Maria kyrkorote.
Högbergsgatan 40, Sö.

Roteman.

Jakobsson, G. H. W.
En vaktmästare.

16. Tantoroten.
Krukmakaregatan 22, Sö.

Roteman.

Lindsköld, F. E. W.
En vaktmästare.

17. Kronobergsroten.
S:t Eriksgatan 61, C.

Roteman.

Hjertstrand, M. D.
En vaktmästare.

18. Teknologroten.
Tegnérsgatan 38, Va.

Roteman.

Öhrström, O. E.
En vaktmästare.

19. Skinnarviksroten.
Hornsgatan 68, Sö.

Roteman.

Hesselman, S. E.
En vaktmästare.

20. Narvaroten.
Storgatan 34, Ö.Dj.

Roteman.

Ekermann, L. G.
En vaktmästare.

21. Vanadisroten.
Surbrunnsgatan 21, Va.

Roteman.

Holm, J. G.
En vaktmästare.

22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 10 A, Va.

Roteman.

Ohlsson, E. I.
En vaktmästare.

23. Karlsviksroten.

S:t Eriksgatan 19, C.

Roteman.

Rathsman, K. W.

En vaktmästare.

24. Karlaroten.

Linnégatan 58, Ö.Dj.

Roteman.

Fogelström, O. T.

En vaktmästare.

25. Nytorgsroten.

Nytorget 6, Sö.

Roteman

Hellquist, T. G. F.

En vaktmästare.

26. Norrtullsroten.

Dalagatan 78 A, Va.

Roteman.

Lagergren, R. J.

En vaktmästare.

27. Karlbergsroten.

Rörstrandsgatan 56 B, Va.

Roteman.

Jakobsson, U. G. W.

En vaktmästare.

28. Eriksbergsroten.

Frejgatan 3, Va.

Roteman.

Funk, C. J. A.

En vaktmästare.

29. Kristinebergsroten.

Kungsholmsgatan 82, C.

Roteman.

Modin, F. H. A.

En vaktmästare.

30. Birkaroten.

Tomtebogatan 5, Va.

Roteman.

Bengtsson, V. O.

En vaktmästare.

31. Heleneborgsroten.

Ringvägen 14, Sö.

Roteman.

Ekermann, E. O. L.

En vaktmästare.

32. Enskederoten.

Margaretavägen 112, Enskede; t. Enskede 70.

Roteman.

Haglund, K. G.

En vaktmästare.

33. Liljeholmsroten.

Kommunalhuset, Liljeholmen; t. Liljeholmen 10.

Roteman.

Sundström, E. V.

En vaktmästare.

34. Årstaroten.

Nybodagatan 5, Midsommarkransen; t. Liljeholmen 84.

Roteman.

Wallin, K. A. T.

En vaktmästare.

35. Brommaroten.

Ulvsunda slott, södra flygeln, Kungsholms villastad; t. Ulvsunda 156.

Roteman.

Bergman-Paul, E. F.

En vaktmästare.

36. Helgaroten.

Götgatan 81, Sö.

Roteman.

Månsson, A. E.

En vaktmästare.

Statk.

Stockholms stads statistiska kontor.

Statistiska kontoret.

*Stadshuset, 4 tr., C.; rt. och st. stads-
huset; kontorstid 9—4,30; expediti-
onstid: 9—2.*

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången, som utkom år 1870, innehöll dessutom i många fall återblickar för den sista femårsperioden, vadan rätt fullständiga uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särpublikationer, bland vilka sistnämnda märkas de mera omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighets och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet framkommo, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättandet av en särskild kommunalstatistisk anstalt, benämnd Stockholms stads statistiska kontor, som trädde i verksamhet i augusti månad samma år.

Kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Kontoret åligger numera i sådant avseende att rörande staden publicera (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning, en statistisk månadsskrift, en veckoöversikt av den sanitära statistiken samt den årliga sanitära statistiken, fattigvårdsstatistik, brand- och ambulansstatistik, arbetsförmedlingsstatistik, handels- och sjöfartsstatistik, fabriks- och hantverksstatistik, renhållningsstatistik, valstatistik, allmänna bostadsräkningar (vart femte år) samt vissa specialundersökningar. Kontoret publicerar även arbeten av icke statistiskt innehåll såsom en årlig kommunalkalender (angående stadens förvaltning, befattningshavare m. m.), en löpande kommunal författningsamling samt en kommunal författningshandbok, varjämte kontoret

för åren 1911—20 haft i uppdrag att utarbete register till stadsfullmäktigettrycket. Kontorets publikationer äro inrangerade i serierna »Stockholms stads statistik» samt »Kommunala handböcker». Utom dessa serier har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär, bland vilka märkas minnesboken »Stockholm. Quelques données statistiques», vars första upplaga publicerades med anledning av det franska parlamentariska besöket sommaren 1909 (en tysk upplaga utgavs sommaren 1910 vid det tyska pressbesöket) samt den historisk-statistiska översikten »Stockholms stads utveckling efter tillkomsten av 1862 års kommunalförordning» ingående i Minnesskrift vid Stockholms stadsfullmäktiges femtioårsjubileum den 20 april 1913. (Ang. kontorets publikationer jfr för övrigt publikationsförteckning å sista sidan.) — Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret av dess styrelse uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivis eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kontoret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt har rätt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara åt dessa anförtrödd.

Efter den kommunala omorganisationen år 1920, varvid ledningen av kontorets verksamhet närmare anknyts till den centrala stadsförvaltningen, består kontorets styrelse av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, kanslichefen (stadssekreteraren) samt

fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år. Vid styrelsens sammanträden äger kontorets direktör (se nedan) att närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Styrelsens förvaltning granskas av drätsel-nämndens revisorer.

Kontorets chef är en av styrelsen antagen direktör.

Instruktion. Instruktion för styrelsen över Stockholms stads statistiska kontor, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 470,000 kr.; inkomster: 1,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, O. E., borgarråd, stadsfullm.

Vice ordförande.

Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Larsson, Y. G. R., fl. d:r, kanslichef (självskr.).

*Folcker, J. F., generalagent, stadsfullm.

*Jacobi, N. A., förste aktuarie.

Linde, N., förtroendemän.

Öldenborg, E., direktör.

Suppleanter.

Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

*Nordlund, K., fl. d:r, förste folkskolinspektör.

*Ahlbin, G. H. G., journalist, stadsfullm.

Pleijel, H. B. M., fl. d:r, professor.

Söderholm, A. H., kontorsbiträde vid statens järnvägar.

Protokollsförare

(300 kr.).

Asproth, J. K. (se nedan).

Styrelsens revisorer.

(Samma som för drätsel-nämnden sid. 53.)

Direktör (26).

Guinchard, A. J. J.; mottagningstid: 9—10.

Direktörsassistent (22).

Leijonhufvud, S. S., frih., bibliotekarie (statistiska upplysningar och därmed sammanhängande utredningar, biblioteket samt utdelning och byte av publikationer).

Aktuarier (20).

Asproth, J. K., registrator och redogörare samt arkivarie (fattigvårds-, arbetsförmedlings-, brand- och ambulansstatistik, stadsfullm.

Själänder, V. (bostadsstatistik, valstatistik och specialundersökningar; biträder dessutom direktören vid ledningen av vissa utredningsarbeten).

Moosberg, R. W. (hälsovårdsstatistik jämte viss befolkningsstatistik, renhållningsstatistik m. m.).

Larsson, G. A. (kommunala handböcker — kommunalkalender, kommunal författningssamling, kommunal författningshandbok — och berättelse ang. Stockholms kommunalförvaltning; dessutom diverse registerarbeten m. m.).

Biträdande aktuarier

(6,390—6,180 kr.).

Silén, K. G. (statistisk årsbok, statistisk månadskrift, handels- och sjöfartsstatistik samt fabriks- och hantverksstatistik); Löfquist, T. H. F.; Valentin, S. O.

Amanuenser (växlande antal, avlöningsformer och -belopp).

Första assistenter (11).

Ohlson, Helfrid I. A. (hälsovårdsavd.); Carlsson, Ester F. (fattigvårdsavd.); Gustafson, Anna Th. (årsboksavd.); Larsson, E. B. (Brita) (hos registratorn och redogöraren); Wagner, f. Sandstedt, Astrid W. (biblioteket); Sundström, Klara S. (handboksavd.); Lundholm, f. Ekdahl, A. K. (Stina) (ej å stat; hos direktören).

Fjorton andra assistenter (7), sex kontorsbiträden (5) samt växlande antal extra biträden (2,700—1,500 kr.).

Vaktmästare (7).

Lundman, J. H.

En vaktmästare (5).

FsN.

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

*Stadshuset, 2 tr., C.; rt. och st. stads-
huset; expeditionstid: 10—2.30, lördagar
och dag före helgdag 10—2.*

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöto emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

I det förslag till omorganisation av den kommunala förvaltningen, som bankdirektör P. R. Rabe efter uppdrag av stadsfullmäktige framlade år 1914 (se sid. 47), ingick även upprättandet av en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning. Med hänsyn till de skiftande meningar, som gjorde sig gällande rörande vissa delar av detta förslag i dess helhet, uppkom emellertid tanken på att till en början söka omorganisera endast vissa grenar av förvaltningen. Sedan i detta syfte motion väckts hos stadsfullmäktige om inrättande av en verklig finansstyrelse och en särskild fastighetsstyrelse och frågan underkastats ytterligare utredning, beslöto stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden, som bemyndigades att sammanträda redan under år 1918 för vidtagande av en del förberedande åtgärder, började i övrigt sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte dit överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande samt vissa befogenheter i avseende på hyresnämnderna och dessas verksamhet (se avd. 4). Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handhava förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärf av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervarva stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avvyrta eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å ofri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärf av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjudes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärf av fastighet för stadens räkning, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbета och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervarandet av stadens verksamhet i bo-

stadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtagna de åtgärder, som i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan åligga kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande och vice ordförande, som utses av stadskollegiet, fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige. Ordförande skall vara ett av borgarråden och vice ordförande en av stadskollegiets övriga ledamöter. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlita biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 16,489,500 kr. (däruv att täckas med lånemedel 3,030,000 kr.); inkomster: 12,105,000 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Meurling, C. H. F., borgarråd; rt. och st. stads-
huset; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Björklund, C. G., journalist, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.
Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.
Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.
***Wahl, G. A.**, direktör, stadsfullm.
***Åkerlindh, J. G.**, direktör, stadsfullm.

Suppleanter.

***Bergstedt, P.**, ingenjör, stadsfullm.
Ljungberg, K., ekonomichef.
Staël von Holstein, Ch. Mathilda, advokat,
stadsfullm.
Tengelin, K. A. H., maskinarbetare, stadsfullm.
***Thorberg, J. A. J.**, landsorganisationens ordf.,
stadsfullm.

Fastighetsdirektör.

Meurling, C. H. F., tjl. (se ovan). Nämnden har, så länge särskild tf. fastighetsdirektör icke tillsatts, t. v. uppdragit åt vederbörande avdelningschefer inom fastighetskontoret att införa nämnden eller dess delegerade föredraga å respektive avdelningar förekommande ärenden, med rätt för avdelningschef att närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna rörande honom vidkommande ärenden.

Fastighetssekreterare.

Björkman, C. A. J. (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsatta delegationer. I vissa delegationer hava som medlemmar adjungerats även personer utom fastighetsnämnden.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Björklund, C. G.**, journalist, stadsfullm.; **Wahl, G. A.**, direktör, stadsfullm.; **Tengelin, K. A. H.**, maskinarbetare, stadsfullm. (suppl.).

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.; **Thorberg, J. A. J.**, landsorganisationens ordf., stadsfullm.; **Åkerlindh, J. G.**, direktör, stadsfullm.

Fsn. (suppl. för Magnusson); **Staal von Holstein**, Ch. Mathilda, advokat, stadsfullm. (suppl. för Thorberg).

Delegerade för omhänderhavande av vissa försök till byggnadskostnadernas nedbringande

(enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 febr. 1920).

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Améen**, K. G., arkitekt, **Norén**, A. J. N., byggnadsingenjör, **Westholm**, J. S., stadsarkitekt (utsedda av fastighetsnämnden); **Lindahl**, P. A. L., överstelöjtnant (utsedd av ingenjörsvetenskapsakademien).

Delegerade för stadshusets möblering.¹

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Ljungberg**, K., ekonomichef (utsedd av fastighetsnämnden); **Tengdahl**, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.:s vice ordf. (utsedd av stadshusnämnden).

Delegerade för handhavande av tvätt-husets förvaltning.

(Jfr nedan sid. 79.)

Meurling, C. H. F., borgarråd (självskr.); **Johansson-Visborg**, Anna S., fru, stadsfullm.; **Starck**, P. O., hyresintendent; **Wahl**, G. A., direktör, stadsfullm.

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1921 års räkenskaper och förvaltning).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare, stadsfullm.

Skålander, O. A., ombudsman, stadsfullm.

Wikström, E. E., överkrigsfiskal, stadsfullm.

Suppleanter:

Hasselgren, C. L. L., advokat.

Törnberg, A. O. O:son, förste reparatör, stadsfullm.

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner se nedan; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhava den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

¹ För handhavande av vissa frågor rörande möbleringen av stadsfullmäktiges och stadskollegiets lokaler i stadshuset har stadskollegiet tillsatt en särskild delegation.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är fördelad på sex avdelningar: kansliet, kamerala avdelningen, hyres-, gaturéglerings-, stadsplane- och husbyggnadsavdelningarna (jfr nedan).

Instruktioner. Ännu ej fastställda.

Stat år 1922. Utgifter: 880,825 kr.

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.)

Meurling, C. H. F., tjl. (se ovan). Fastighetsnämnden har för närvarande icke ansett erforderligt att under den tid, fastighetsdirektören åtnjuter tjänstledighet på grund av uppdrag såsom borgarråd, förordna någon särskild person att såsom tf. fastighetsdirektör ensam fullgöra fastighetsdirektörens åligganden utan beslut, att desamma t. v. skola fördelas mellan avdelningscheferna inom fastighetskontoret.

Kansliet.

Stadshuset, 2 tr., C.; rt. och st. stadshuset.

Kansliet, vars chef är fastighetssekreteraren, skall ombesörja protokolls- och diarieföring, registrering, uppsättande och expediering av utlåtanden, skrivelser, föredragningslistor m. m., upphandling av erforderliga kontorsfönödenheter samt biträda direktören vid allmänna utredningsarbeten.

Fastighetssekreterare (21).

Björkman, C. A. J.

Sekreterarens biträde.

Sellberg, M., bokhållare (18).

Registrator

(4,800 kr.)

Ericsson, K. W.

En *stenograf* (3,400 kr.), ett *kontorsbiträde* (5), tre *extra kontorsbiträden* (1,980 kr.), ett *kontorsbud*.

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; rt. och st. stadshuset.

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhava kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsägningar företagas, ävensom handhava brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. Fr.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Nilsson, K. M. (18); Marcks von Würtemberg, C. A. H., frih., Lindqvist, F. P. (17); Israels-son, L. A., Ljungdahl, L. O. (13).

Kontorsskrivare (11).

Fredriksson, H. F.

En *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5), tre *extra kontorsbiträden* (1,980 kr.), ett *kontorsbud*.

Hyresavdelningen.

Stadshuset, n. b., C.; rt. och st. stadshuset.

Närmaste värden om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrödd åt hyreskontrollanten, som förestod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Förvaltningen av stadens saluhallar övertogs dock 1907 av slakthus- och saluhallsstyrelsen. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämndens och införlivades där med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendeupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastighetsnämnden stående fastigheter. Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste värden om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörderna av hyres- och arrendeavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice värdarka), att deltaga i de årliga besiktningsarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. Tillsyningsmännen (vice värdarka) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendeavgifter samt i allmänhet minst en gång i veckan till stadens kassa inleverera sålunda uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomtar samt till behövliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, äger tillsyningsmannen att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. Agronomen åligger att utöva tillsyn över de under nämndens förvaltning stående jordbruks- och skogsegendomarna, efterse dessas rationella skötsel samt vidtaga lämpliga åtgärder

för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att utöva tillsyn och kontroll över koloniträdgårdsupplåtelsen, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillse, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och syna å egendomarna.

Avlöningar m. m. Tjugufem tillsyningsmän: därav 6 med $\frac{1}{2}$ % provision å influtna hyror; 18 st. arvode 300—1,000 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; 1 arvode 3,300 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; fyra verkmästare och tillsyningsmän arvode 2,500—4,200 kr. jämte $\frac{1}{2}$ % prov. å infl. hyror; tillsyningsmannen i borshuset åtnjuter i egenskap av borsvaktmästare å stat lön 2,160 kr. jämte 3 ålderstillägg å 300 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Dalagatan 35 åtnjuter arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Västeråsgatan 3 arvode 2,000 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Bondegatan 74 arvode 1,200 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för bostadshuset Klippgatan 24 arvode 1,380 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 43 arvode 7,200 kr.

Hyresintendent (22).

Starck, P. O.; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Kontorsskrivare (11).

Westerlund, Ebba M. Z.

En *amanuens* (2,880 kr.), en *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Övervaktmästare i stadshuset
(4,200 kr.).

Sandahl, F. G. W.

Maskinist i stadshuset
(4,200 kr.).

Lindberg, K. E. G.

I stadshuset: fyra *eldare* (2,400 kr.).

Tillsyningsmän och vice värdarka.

Storkyrkoförsamlingen.

Elmquist, H. S. O.; mottagning: Övre Munkbron 1 A (ingång från Riddarhustorget) n. b., *St.*, tisdagar, 7—7,30 e. m., fredagar 8,30—9 f. m.; st. Söder 245.

Klara församling.

Jäderlund, E. R. G.; mottagning: G:la Brogatan 53, *C.*, tisdagar och fredagar 8—8,30 f. m., onsdagar 7—7,30 e. m.; rt. 829 73.

Kungsholms församling, öster om Polhemsgatan.

Jonsson, A.; mottagning: G:la Brogatan 53, 1 tr., *C.*, måndagar och lördagar 7,45—8,30 f. m.; onsdagar 6,30—7 e. m.; rt. 339 48.

FSN. Kungsholms församling, väster om Polhemsgatan.

Hansson, H. O.; mottagning: Ulriksborg, C., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och sista helgfria dag i varje månad 6—8 e. m.; Grubbsgatan 5, n. b., C., första och sista helgfria dag i varje månad 9—11 f. m.; st. Kungsh. 42 37.

Adolf Fredriks församling.

Halén, S. O.; Vallingatan 36, 2 tr., C.; mottagningstid: tisdagar 10—11 f. m. och fredagar 6,30—7 e. m.

Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Mathson, M. C. R. G.; mottagning: Övre Observatorieplan 1, n. b., Va., tisdagar och lördagar 8,15—8,45 f. m., onsdagar 6,15—6,45 e. m.; st. Vasa 54 63.

Egendomen Dalagatan 35, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Peterson, Emmy M., fröken, Dalagatan 35, 1 tr., ingång D., Va.; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; st. Norr 210 56.

Egendomen Dalagatan 86.

Wessberg, A. W.; Dalagatan 86 E, 2 tr., Va.; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; st. Vasa 110 15.

Egendomen Västeråsgatan 3, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.
Ljungfelt, Ida S., fröken, Västeråsgatan 3, Va.; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; st. Norr 164 22.

Jakobs församling och Johannes församling, söder om Tegnérsгатan.

Brobeck, E. U.; mottagning: Lästmakaregatan 20, C., tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; t. Värtan 80.

Engelbrekts församling och Johannes församling, norr om Tegnérsгатan.

Haglund, I. E.; mottagning: Mellanvägen 2, ing. Kungstensгатan, C., tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; st. Norr 203 91.

Provisoriska bostadshusen i Vanadislunden.

Axelsson, Lilly M.; mottagning: huset nr 1 A i Vanadislunden, Va., måndagar 6—7 e. m., onsdagar, torsdagar och lördagar 9—10 f. m.; st. Vasa 110 40.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar samt Djurgården.

Westerlund, D.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., ing. fr. hörnet, Ö.Dj., tisdagar 6—6,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; st. Österm. 40 86.

Hjorthagen.

Gustafsson, A. E., mottagning: Andra гatan 19, Hjorthagen, Värtan, måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Värtan 5 84.

Katarina församling, området väster om Götgatan.

Gellerstedt, E. H. A., mottagning: Västra Kvarngränd 3, 5 & 7, Sö., tisdagar och lör-

dagars 8—8,30 f. m., torsdagar 7—7,30 e. m.; st. Söder 18 53.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, väster om Katarina kyrkbacke och Stigen.
Arvidson, H. A.; mottagning: Mosebacke trappor 1 B, Sö., tisdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6—6,30 e. m.; rt. 235 15.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, öster om Katarina kyrkbacke, Stigen och Rutens gränd.

Karlsson, O. A. F.; mottagning: Lilla Glasbruksgatan 16, Sö., söndagar 10—11 f. m., onsdagar 6—7 e. m.; st. Söder 15 27.

Katarina församling, söder om Högbergsgatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnasгатan, norr om Skånegatan.

Runnqvist, Hj. F., mottagning: Folkungagatan 26, Sö., onsdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6,30—7 e. m.; st. Söder 37 23.

Katarina församling, öster om Renstjärnasгатan och Värmdögatan, söder om Bondegatan.

Andreasson, A.; mottagning: Värmdögatan 55, Sö., söndagar 10—11 f. m., onsdagar 6—7 e. m. samt första helgfria dag i varje kvartal 6—8 e. m.; st. Söder 22 04.

Katarina och Sofia församlingar, söder om Skånegatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnasгатan och Värmdögatan.

Ahnskog, E., mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., Sö., måndagar och onsdagar 6,30—7 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 36 80.

Sofia församling, öster om Renstjärnasгатan och norr om Bondegatan.

Palm, G. E.; mottagning: Folkungagatan 26, n. b., Sö., tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 28 75.

Egendomarna Erstagatan 11 A, B & C, Åsögatan 135 A & B, 137 A & B, Sägaregatan 6, 8 & 10.

Andersson, A. O.; mottagning: Åsögatan 137 B, 2 tr., Sö.; mottagning: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; st. Söder 17 67.

Egendomen Bondegatan 74, bostadshus för arbetande kvinnor.

Löfgren, f. Swanberg, Anna, fru; Bondegatan 74, Sö.; mottagningstid: måndagar 7—8 e. m., övriga vardagar 10—11 f. m.; st. Söder 319 67.

Egendomarna Bondegatan 68, Klippgatan 24, Skånegatan 101.

Loström, f. Frykman, E. Signe Ch., fru; mottagning: Klippgatan 24, Sö., vardagar 9,30—11 f. m.; st. Söder 318 99.

Maria församling, öster om Timmermansгатan och söder om Hornsgatan.

Anderson, A. O. W.; mottagning: Peder Myndes backe 6, n. b., Sö., tisdagar 6—6,30 e. m., fredagar 8—8,30 f. m.; st. Söder 23 76.

Maria församling, öster om Torkel Knutssongsgatan, norr om Hornsgatan.

Holmer, C. O.; mottagning: slusskontoret vid

Karl Johans torg, Sö., tisdagar och fredagar 4—5 e. m.; rt. 230 31.

Maria församling, öster om Torkel Knutsonsgatan och Timmermansgatan, öster om Ringvägen, söder om Hornsgatan, norr om Fatbursgatan.

Ekebohm, N. K. K.; mottagning: Prästgårdsgatan 39, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; Hornsgatan 60, 3 tr., Sö., torsdagar 6—7 e. m.; st. Söder 15 79.

Maria församling, öster om Ringvägen, norr om Sköldgatan.

Lind, J. T.; mottagning: Brännkyrkagatan 102, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m.; Hornsgatan 146 B, 4 tr., Sö., torsdagar 6,30 7 e. m.; st. Söder 319 28.

Maria församling, öster om Ringvägen och Sköldgatan, söder om Fatbursgatan, väster om Timmermansgatan — kv. Stiftet och Tumstocken — församlingsgränsen till Årstalunden.

Hjelmberg, A.; mottagning: kontorshuset i Årstalunden, Sö., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och andra dagen i varje månad 9 f. m.—1 e. m., 5—7 e. m.; st. Söder 113 92.

Egendomen Högbergsgatan 43 & 45, Fatbursgatan 10 & 12.

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 43, Sö., alla dagar 10—12 f. m.; rt. 217 42; st. Söder 305 44.

Brännkyrka församling, egendomar utanför Enskede stadsplaneområde.

Björkman, C. O.; Handelsvägen 56, Enskede; mottagning: måndagar, tisdagar, onsdagar och fredagar 1—3 e. m., torsdagar 6—7 e. m.; t. Enskede 11 30.

Enskede stadsplaneområde.

Karlsson, K. H., Magnebergsvägen 31; mottagning: måndagar och torsdagar 6—8 e. m.; t. Enskede 10 70.

Bromma stadsplaneområde.

Ekström, A. J.; Löfväsvägen 17, Ulvsunda; mottagning: tisdagar 7—8 e. m., fredagar 8—9 f. m.; t. Ulvsunda 2 39.

Provisoriska bostadshusen (vid Alvik) i Bromma.

Nilsson, K. M.; mottagning: Brommavägen 175, Appelvikens, onsdagar och lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6—6,30 e. m.; t. Appelvikens 305.

Börshuset.

Wendborg, J., vaktmästare. Träffas i börshuset, St.; st. Brunkeb. 30 49.

Agronom

(5,400 kr.).

Nisbeth, C. W. Cson; träffas säkrast 10—12.

Trädgårdskonsulent

(3,700 kr.).

Gustafsson, Märta; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11 f. m.

En *extra jägmästare* (1,200 kr.), en *skogvaktare* (13), en *värmeledningsskötare* (6).

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Myntgatan 4, n. b., St.; st. Norr 27 17; expeditionstid: 10—3, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 6—7.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlätit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdsverksamheten och fastighetskontoret sålunda kommit att handhava alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdsändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdsärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårdsexpedition*. (Jfr även sid. 79.)

Assistent

(4,000 kr.).

Åbergsson, Anna M. A.

Arkitekt

(2,400 kr. utan rörligt tillägg).

Rudskog, J. E. Lson; mottagning: onsdagar 6,30—7,30 e. m.

Ett *extra kontorsbiträde* (1,800 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3, tr., C.; rt. och st. stadshuset.

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhava ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelning inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanereglerade tomter, ekonomiska underhandlingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov. Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovan nämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och beakta stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (25).

Eggert, G. E.; mottagningstid 10—12.

Byråingenjör (19).

Virgin, C. Å. A.

FSN.

Bokhållare (17).**Harding, C. H.**, ingenjör.En *amanuens* (2,700 kr.), fyra *ritbiträden* (6), ett *extra skrivbiträde* (1,620 kr.), ett *kontorsbud*.**Stadsplaneavdelningen.***Stadshuset, 4 tr., C.; rt. och st. stadshuset.*

Stadsplaneavdelningen, vars chef är stadsplaneingenjören, har till uppgift att utarbeta förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens förseende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhåva ärenden angående tomträttsupplätelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov.

Stadsplaneingenjör (22).**Dahlberg, L. A.**; mottagningstid: 10—12.**Biträdande ingenjörer**

(5,400 kr.).

Söderbom, J.; **Lundvall, Chr.**Tre *ritbiträden* (6), ett *extra skrivbiträde* (1,980 kr.).**Husbyggnadsavdelningen.***Övre Munkbron 1 A, St.; rt. och st. byggnadskontoret; se och nedan byggnadsbyrån och egnahemsbyrån.*

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 från den 1 april d. å. till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer desammas uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Arkitekt och chef (25).**Améen, K. G.** (förordnad t. o. m. 1925); *rt. 104 50; rt. och st. byggnadskontoret; mottagningstid: 1—3.***Ingenjör (19).****Öhman, G. A.**, byråingenjör.**Ritbyrå.***Adress och telefoner: se ovan.***Föreståndare.**

Chefen (se ovan).

Arkitekter (18).**Hjertén, P. G.**; **Nygren, W.**; **Perno, K. F.**; **Julin, H.**, avdelningschefens assistent, tillika registrator.**Ingenjörer (18).****Wikert, E.**, för byggnadskonstruktioner; **Mortenson, E. T.**, för gas-, vatten- och avloppsled-ningar; **Smith, A. O.**, för elektriska installationer (gamla rådhuset).**Extra arkitekter och ingenjörer**
(6,000—5,400 kr.).**Johanson, W.**; **Sundström, K. V.**; **Andersson, F. O. G.**; **Hartwig, M.**Tre *extra ingenjörer* och *ritare* (4,500—2,280 kr.); ett *kontorsbiträde* (5), ett *ritbiträde* (1,980 kr.).**Byggnadsbyrån.***Gamla rådhuset, Riddarhuset 8, 2 tr., St.; till expeditionen rt. 116 24, till övriga tjänsterum rt. och st. byggnadskontoret.***Stadsbyggmästare (23).****Linders, A.**; *rt. 116 24; rt. och st. byggnadskontoret; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).***Ingenjör (19).****Westerlund, D.**; mottagningstid: 2,30—3,30 (lördagar 1—2).**Kontrollanter (17)**

(för byggnadsarbeten).

Mottagningstid 2,30—3,30 (lördagar 1—2).

Persson, J.; **Scheja, J.**, kostnadsberäknare; **Norgren, O.**; **Lund, P. A.****Kontrollanter (15)**

(för specialarbeten).

Wessberg, A. W. (för rörledningsarbeten); **Börjesson, B. O.** (för målningsarbeten); **Carlsson, C. L.** (för plåtslageriarbeten).Tolv *extra tjänstemän* (ingenjörer, bitr. kontrollanter m. fl.; 4,800—3,600 kr.).**Kontorsskrivare (9).****Nilsson, I. Kristina V.**, räkenskapsförare.Tre *extra kontorsbiträden* (2,100—1,980 kr.), en *extra vaktmästare* (2,400 kr.), två *verkmästare* (14), fem *verkmästare* (12), tre *extra verkmästare*, sex *biträdande verkmästare* och ett *vaktmästarbiträde* (ej å stat).**Egnahemsbyrå.***Stadshuset, 2 tr., C.; rt. och st. stadshuset.***Egnahemsarkitekt**

(7,100 kr.).

Pettersson, G. E.**Arkitekt**

(6,000 kr.).

Engström, P. E.Tre *extra arkitekter* (4,800—4,500 kr.), ett *ritbiträde* (1,200 kr.).

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör
(7,200 kr.).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt
(7,000 kr.).

Laurelius, G. E.

Dessutom tillfälligt anställda biträden.

Bostadsförmedlingskontoret.

Under fastighetsnämnden sorterar numera även det i sammanhang med hyresnämndernas verksamhet upprättade bostadsförmedlingskontoret. Som emellertid detta kontor beträffande sin personal ännu är nära anslutet till hyresnämndernas centralkansli, har det i kalendern upptagits tillsammans med detta (se nedan under avd. 4).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö.; rt. 130 73, st. Söder 346 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som av en eller annan anledning, t. ex. för att befordras till lägerplats eller för att vara till hands vid befarat upplopp, tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härfor är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringsskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringsersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten, skolresor och dylikt, för vilka inkvarteringar ersättning i regel erlägges av de inkvarterade. Ärenden rörande inkvarteringar, vilka förut omhänderhafts av drätselnämnden, handläggas numera, enligt stadskollegiets beslut den 10 april 1920, av fastighetsnämnden.

Stat år 1922. Utgifter: 203,500 kr.; inkomster: 31,450 kr. (därav 21,450 kr. statsanslag).

Kasernmästare

(1,000 kr. utan rörligt tillägg).

Borgenstierna, C. G. O. S., vice brandchef.

Bad- och siminrättningen i Norrström.

Stadsfullmäktige beslöto den 13 december 1882, att en kallbad- och siminrättning skulle för stadens räkning anläggas i Norrström väster om Strömsborg. Inrättningen är f. n. utarrenderad

till svenska livräddningssällskapet mot en årlig arrendesumma av 7,750 kr. Staden bekostar allt underhåll. Sällskapet är skyldigt kostnadsfritt lämna bad och, där så kommer i fråga, simundervisning åt vissa kårer (polispersonalen, brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.) samt lärjungar vid skolor och uppfostringsanstalter; för övriga bad får sällskapet uppbära betalning enligt taxa, intagen i kontraktet med staden av den 8 mars 1918.

Föreståndare.

Hanson, P.

Stockholms stads tvätthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; st. Söder 47 43.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom staden mellan broarna, beslöto stadsfullmäktige den 15 november 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvätthusinrättning i huvudsaklig överensstämmelse med ett av bad- och tvätthuskommittén uppgjort förslag.

Det kommunala tvätthuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkestvätterskor. I tvätthuset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 23 tvättplatser, av vilka två äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

För handhavande av tvätthusets förvaltning har fastighetsnämnden utsett fyra delegerade (se ovan sid. 74).

Stat år 1922. Utgifter: 68,200 kr.; inkomster: 72,000 kr.

Personal.

En *föreståndarinna* (2,400 kr.), en *maskinskötare* (3,360 kr.), ett *eldarbiträde* (2,400 kr.) (samtliga å extra stat).

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdssammansattheten numera tagit och ytterligare kan förväntas komma att taga, har det visat sig önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 77.) I detta syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett »*Stockholms stads koloniträdgårdsråd*».

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdssammansattheten tillhandagå fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande

Fsn. av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasätta åtgärder för områdenas iordningsställande, att uppmärksamt följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhava den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivningar samt göra framställningar och vidtagna åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling.

Rådet, som består av sju av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantgenomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Dahlberg, L. A., stadsplaneingenjör; **Eriksson**, B., korrekturläsare; **Lindhagen**, Anna J. J., barnavårdsinspektör, stadsfullm., vice ordf.; **Meurling**, C. H. F., borgarråd, ordf.; **Schön**, A. F., assistent; **Starck**, P. O., hyresintendent; **Westholm**, J. S., stadsarkitekt.

*Ersättare*¹⁾: event. tf. stadsplaneingenjör; **Larsson**, J. L., förman; **Hård af Segerstad**, Sigrid E. J., fabrikschef; **Ahlbin**, G. H. G., journalist, stadsfullm.; **Ljungberg**, P. G. L., handelsarbetare; **Nisbeth**, C. W. C:son, agronom; **Rudskog**, J. E., arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

Stockholms stads stadshusnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadshusnämnden.

Hantverkaregatan, 1. C. Telefoner och expeditionstid: se nedan.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 juni 1906 att i kvarteret Eldkvarnen å Kungsholmen uppföra ett nytt rådhus. Med ändring härav beslöt emellertid fullmäktige den 4 maj 1908 att förlägga rådhuset till kvarteret Fruktkorren, likaledes å Kungsholmen, och att i kvarteret Eldkvarnen uppföra ett stadshus. Rådhuset blev färdigt år 1915 (jfr sid. 31). För att utträda, vilka av stadsfullmäktiges delegationer och styrelser kunde, sedan nödiga lägenheter beretts för fullmäktiges samlingsrum, kommittélokaler ävensom kommunal festivitetsväning, inrymmas i den nya byggnaden, ävensom låta uppgöra ritningar till densamma, tillsatte stadsfullmäktige den 18 maj 1908 en kommitté på sju personer. Den 13 maj 1909 överlämnade kommittén av dess arkitekt, R. Östberg, uppgjorda skissritningar till stadshus och »nämndhus» (det senare avsett för nämnder, som ej kunde inrymmas i stadshuset) jämte program och kostnadsberäkning. Efter samråd med delegerade från nämnder och styrelser avgav kommittén i september 1909 ett reviderat förslag, slutande på en kostnad av 7,465,000 kr., därav 6,437,000 kr. för stadshuset och 1,028,000 kr. för nämndhuset och i oktober månad ett kostnadsförslag å möbleringskostnaderna för båda husen, slutande på en summa av 405,235 kr. Stadsfullmäktige beslöt den 27 mars 1911 att uppföra stadshuset, varemot förslaget om nämndhus avslags. Kostnaderna reducerades däri- genom till 6,500,000 kr., vartill kommo cirka 500,000 kr. för möbleringen, eller inalles 7 milj. kr. Sedan bankdirektören, dåvarande stadsfullmäktigen K. A. Wallenberg som bidrag till kostnaden för stadshuset donerat 500,000 kr. och numera framlidne bankdirektören L. Fränckel till stadshusets möblering och inre utsmyckning donerat en lika stor summa, nedbringades således kostnaden till 6 milj. kr., varav hälften beslöts skola bestridas med lånade och den andra hälften med uttaxerade medel.¹⁾

¹⁾ På grund av den inträdda fördyringen å materialier och arbetskraft hava emellertid kostnaderna avsevärt stegrats, så att enligt en av stadshusnämnden i september 1921 verkställd beräkning totalkostnaden för stadshusbyggnaden (oberäknat kostnaden för möblering etc.) skulle uppgå till ungefär 15,720,000 kr. Till den 1 jan. 1922 hava från byggnadsanslagen utbetalats i runt tal 12,520,000 kr.

Att i överensstämmelse med av stadsfullmäktige för byggnaden fastställda ritningar och de närmare föreskrifter, som i ämnet av fullmäktige meddelas, ombesörja uppförandet av stadshuset utsågo fullmäktige den 15 maj 1911 en nämnd av fem för två år i sänder utsedda ledamöter och två suppleanter. Nämnden, som inom sig utser ordförande och sammanträder på dennes kallelse, när omständigheterna det fordra, äger antaga tjänstepersonal, sakkunniga biträden och arbetspersonal. Det borgarråd, under vars föredragningsskyldighet nämndens arbetsområde faller, äger närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen två revisorer med lika många suppleanter. Nämnden har den 26 sept. 1914 för skötsel av en del löpande ärenden inom sig utsett två ledamöter jämte en suppleant att utgöra ett arbetsutskott med närmare preciserad befogenhet. Nämndens sekreterare tjänstgör även hos arbetsutskottet. När de åt nämnden uppdragna arbetena avslutats, skall slutlig redogörelse för arbetena avgivas, varefter nämndens verksamhet, sedan revisionsberättelsen blivit slutligt prövad, skall anses hava upphört, varom hos kungl. maj:t skall göras anmälan.

De i stadshuset befintliga tjänstelokalerna hava under hösten och vintern 1921—1922 efter hand börjat tagas i bruk.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads stadshusnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1922. Utgifter: 2,411,000 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

*Wallenberg, K. A., bankdirektör.

Vice ordförande.

*Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Kinander, C. E., direktör, riksgäldsfullm:s ordf.

*Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef.

*Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s 1:e vice ordf.

Suppleanter.

*Ekman, V. R., direktör, stadsfullm.

*Larsson, Y. G. R., fil. d:r, kanslichef.